...ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

40-дэхи жэлээ гарана

...УРЯАД ҮНЭН

...й Буряадай обкомой, Улаан-Үдын горкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй орган

(10098) | 1963 оной февралиин 13, среда | Сэн 2 мүнгэн

Колхоз, совхозуудай ...лмэриин гол шухала хуби

...роной тала дай... газар уһаниинь ... сагайнь ... онууд. Түбэй об... ...рүгэн ехэ поли... февралиин һал... үшөө болохол... газар элдү... байдануудта ме... саһа тогтооно, ... урда талын та... ургамалнуу... тарилгые эхилээ. ... олон мил... хабар тухай, ... ургаса тухай ... гаргана. 1963 ... мал ажа... бүри элбэ... гэдэ ажа... мурысөөнэй ту... Усть-Лабинска ... колхозно ... дэмжэг... тическа үүсхэ... хэмжээ ... **дотоор 4 мил... ...лион—4 мил... пүүд хурэ... бэлэдхэхэ, ... бусад продук... абажа бэ...** партийна, нии... гонуудые ам... бэелүүлхын тү... хүдэлмэри... тэмсэ...

...совхозуудта бии ... боломжо... жэлдэ ... таряашад, мал... ...долдого гарга... Центральна К... Пленумэй ... бэедүүлэм... ...мүдэ эхилээ... Н. С. Хру... зүбшөөлнүүдтэ ... олонхи ... ажалшад ... дүнгүүдые ... хүдэлмэриин ... ажахынууд ... абаһае саашаа... тусэбүүдые зо... талмайн ху... хураалха, ург... мэтын гол ар... ургаса ... ажаглаха ... анхарал хан...

...тодорхой эмхид... батадха... сектор бүхэнэе ... таряанай хэрэгл... ...аар хүсэ болон ... ургашалан, эгээн ... тэрээнһээ аба... бүхы юумэ хэдэг ... управлениинүүдэй ... олон мэргэжэл... ...уулгые һайшаа...

...даһан газарые ... бага болгожо, ... ургамалнуудые ... болохо арга бо... совхоз бүхэн... ...ээ, энээние хэ... ажахыда шухала ... үрэһэн, кадр... ...жэ һайнаар то... ...ложо үзэхэһөө ... боломжонуудаа ...хо, хүнүүдые зү... ...ан табиха, тэдэ... ...аар эмхидхэхэ ... эндэ туһалха ... Хэн ямар поли ... ямар ургамал ... хэндэ даал... ...кэ бүри мүнөөн... ...о хэрэгтэй. Га... бүхэн, машина ... хүнүүдтэ даал... ...эдын ёһотой

һайн эзэдтэй байха зэргэтэй.

Оролдосотой шангаар ажаллаад, бүхы агротехническэ хэмжээ ябуулгануудые наринаар сахяад лэ байхадаа, үндэр баян ургаса абажа болоно. Газар элдүүрилхэ бүри нарин һайн онол арга хэрэглэһэнэй, үтэгжүүлгэ шадамараар хэһэнэй, үрэһэнэй шанар һайжаруулһанай ашаар түрүү таряашад ургасые дээшэлүүлжэ шададаг байха юм. Газар тарялан бүри болбосон ёһоор эрхилхэ, техникые бүри һайнаар ашаглаха зорилготой тодорхой хэмжээ ябуулгануудые бүхы колхоз, совхозуудта бэелүүлхэ тухай үйлэдбэриин управлениинүүдэй мэргэжэлтэд, партийна комитедүүд оролдолго гаргаха үүргэтэй гээшэ.

Үндэр баян ургаса абаха бата бэхи һуури табихын тулада нэгэшэ үдэрөө гээнгүйгөөр хабарай полевой хүдэлмэридэ һайнаар бэлэдхэжэ орохо хэрэгтэй. Долоон жэлэй табадахи жэлдэ газар тарялангай болон мал ажалай продуктнуудые бүри элбэгээр абаха таарамжатай эрхэ байдал колхоз, совхозуудта бии. Худөө хүтөгүүдтэ шэнэ техникэ эльгээгдэнэ, үрэһэ хүрэнгэ бии, олонхи ажахынуудта намарай паар хахалагданхай.

«Гол юумэн гэхэдэ хабарай тарилгые, тарилгын хойноһоо харууһалгые, ургаса хураалгые эмхитэйгээр үнгэргэхэ, 1963 ондо орооһо тарья, мяха, һү, худөө ажахын бусад продуктнуудые элбэгээр абахын тулада машина бүхэниие хаһа сагаар соонь заһабарилха, үрэһэ сэбэрлэхэ, механизаторнуудай кандрнуудые бэлэдхэхэ хэрэгтэй» гээд Н. С. Хрущев заагаа һэн.

Тарилгада бэлэдхэхэ гээшэ мүнөө худөөгэй хүдэлмэриин эгээн гол шухала хуби болоно. Бүхэсоюзна мүрысөөн үүсхэгшэд—Усть-Лабинска таряашад социалис уялгануудые абаһанайнгаа һүүлээр бүри ехэ эршэтэйгээр, эдэбхи хэшээлтэйгээр ажаллажа байна. Эдэнэрһээ Украинада Бершадска, Поволжьедо—Энгельскэ, Ставрополидо—Петровскэ, Эрхүүгэй областьдо—Эхирэд-Булагадай, Целинна хизаарта—Атбасарска үйлэдбэриин управлениин таряашад болон бусад жэшээ абана.

Техникэ заһабарилгые эмхидхэхэ, үрэһэ сэбэрлэхэ, кадрнуудые һургаха, үтэгжүүлгэ суглуулха хэрэгтэ эдэ управлениинүүдэй партийна хүдэлмэрилэгшэд, мэргэжэлтэд гол анхаралаа хандуулна. Тэдэнэр хабарта бэлэдхэхэ бодото асуудалнуудые үдэр бүхэндэ шадамараар шиидхэнэ, колхоз, совхозуудта ошожо, таряашадта тодорхой туһаламжа сэхэ үзүүлнэ.

Тиигэбэшье, тарилгын урда тээхи хүдэлмэри эмхидхэлгэдэ горитой дутуунуудай, алдуу эндүүнүүдэй гаража байһан тухай дохёонууд «Правдын» редакцида ороно. **Полевой хүдэлмэриин бүри һаяар эхилхээ байхадань, Урда Казахстанай хизаарта тракторнуудай гурбанай нэгэ шахуу хубиин, сеялкэнүүдэй хахадайнь үшөө заһабарилагдаагүй байһые тэсэжэ болохоор гээшэ аал. Баруун Казахстанай хизаарай Актюбинска областнин олон совхоз, колхозууд хабарай хүдэлмэрндэ техникые удаанаар бэлэдхэнэ.**

Һайн, үрэжэл ехэтэй үрэнэ хүрэнгэгүйгөөр баян ургаса абахаб гэжэ хүлеэхын аргагүй байһаниинь мэдээжэ. Гэхэтэй хамта, Костромской, Эрхүүгэй, Житомирско областьнуудта энээн тухай мартажархиһан шэнги байна юм. Эндэ олонхи ажахынуудта үрэһэнэй ороһон тарилгын шанарта хүргэдөөгүй байһаар. Урагшаа дабшахын тулада үтэгжүүлгэ зүбөөр хэрэглэхэ гээшэ шухала удха шанартай. Нёдондо жэлдэ Минскэ областиин колхозууд газарай хүрьһэ муугаар үтэгжүүлһэн дээрэһээ муу ургаса хураажа абаһан байгаа. Теэд эндэ хуушан алдуугаа дахяад дабтажа байна. Органическа үтэгжүүлгэ поли дээрэ гаргалга областьдо дотор нёдондонойхиһоошье муугаар эмхидхэгдэнэ. Крупска, Борисовска, Молодечненскэ, Логойско болон бусад хэдэн үйлэдбэриин управлениинүүдтэ энэ хүдэлмэри илангаяа хангалтагүйгөөр табигданхай. Механизаторнуудай кадрнуудые бэлэдхэхэ талаар зарим хизаар болон областьнуудта шухала хэмжээнүүд абтанагүй.

Колхознигуудай болон совхозуудай хүдэлмэришэдэй суглаанууд эдэ үдэрнүүдтэ боложо, Усть-Лабинска таряашадай бэшэг зүбшэн хэлсэгдэнэ. Хаа хаанагүй хүдөөгэй ажалшад өөһэдынгөө арга боломжонуудые элишэлнэ, түсэбүүдээ наринаар тодорхойлно, социалис уялгануудые абана. Хабарта бэлэдхэхэ тодорхой зорилгонуудые шиидхэлгэдэ олониитын улам ургажа байгаа эдэбхи хэшээлые зорюулха, таряашадай болон малшадай мүрысөө саашадань дэлгэрүүлгэдэ али болохоор туһалха гээшэ партийна организацинуудай уялга болоно.

Гээгдэнги ажахынуудые түрүүшүүлэй зэргэдэ оруулха, колхоз, совхоз бүхэндэ шэниисын, кукурузын, горохой, саахарай свёклын, хлопогой, бусад ургамалнуудай ургасые дээшэлүүлхэ гээшэ шухалын шухала, хойшолуулашагүй зорилго болоно. Түрүү онол аргануудые тайлбарилхын тулада лекцинүүдые уншаха, хөөрэлдөөнүүдые хэхэ гү, али зүбшэл үгэхэ гээшэ үшөө дутамаг байна. **Түрүү бригадануудай, фермэнүүдэй, ажахынуудай дүй дүршэлдэ хүнүүдые бодотоор һургаха хэрэгтэй.**

Түрүүлжэ ябагшад амжалта туйлаха хэрэгтэнь өөрынгөө хүршэдэ туһалха үүргэтэй. Түрүү колхозой гү, али совхозой хүтэлбэрилэгшэд, мэргэжэлтэд, бүхы ажалшад өөһэдтэйнь зэргэлээд һула ажахын байһанай түлөө общественгоо үмэнэ һанал сэдьхэлэй талаар харюусалгатай байха ёһотой. Коммунис ёһоной харилсан туһалалсалга, дүй дүршэлөө халан абалсалга совет хүнүүдэй ажабайдалай, ажал хүдэлмэриин ёһо заншал болохо ёһотой.

Зоримгой түсэбүүдтэйгээр, зохёон байгуулхы ехэ хүсэл бодолтойгоор совет таряашад хабарые угтахаяа байна. Долоон жэлэй табадахи жэлэй газар тарялан болон мал ажалые хүсэн түгэлдэрөөр дэбжээхэ жэл болохын тулада хүдэлмэрилхөөр тэдэнэр хүсэд шиидэнги байна.

(«Правдын» февралиин 11-нэй түрүү бэшэг).

Түнхэнэй түрүүшүүл

ТУГАЛША ХОЁР

Даша Сыреновэй нэрэ Түнхэндэ элитэ, мэдээжэ, хүндэтэй болонхой. Иимэ алдар соло өөрынгөө эрхим ажалаар, хэһэн хэрэгээрээ олоһон хүн юм.

Дашын сэрэгэй албанһаа ерэһэнһээ хойшо арба найман жэл үнгэрэнхэй. Энэ саг соо тэрэнэй үбһэ, таряа хүряалган, адуу мал харууһалга дээрэ амжалта һайнтайгаар хүдэлжэ, түрэл ажахыдаа өөрынгөө хубитые оруулһаниинь ажалайнь дэбтэр дээрэ бэшэгдэнхэй...

Гурбан жэлэй урда мал ажалаа һайжаруулжа, ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ гэжэ колхознигуудай оролдожо байхада, Даша малшан болоо һэн. Тэрэ сагһаа хойшо тугал буруу харууһалжа, эрхим һайн дүн харуулна.

Мүнөө Даша Сыренов колхозойнгоо Галбайн фермэ дээрэ тугалшанаар хүдэлнэ. Тэрэнэй эрхимээр хүдэлдэгынь һара-һарын дүүрэхэдэ элитэ болоно. Үбэлэй сагта тугалай шэгнүүрые хоног бүридэ 500 граммаар нэмээхэ даалгабаряа үлүүлэн дүүргэнэ. Жэшээнь, январь һарада тэрэнэй харууһалдаг 40 тугалай шэгнүүр хоног соо 680—680 граммаар нэмээ.

— Февраль соо үшөө һайнаар хүдэлжэ, тугалнуудайнгаа хоног бүриин шэгнүүр дээшэлүүлхэб, —гэхэдэнь, тэрэнэй нюдэдтэ зоригой ошон харагдаһан шэнги. —Өөрынгөө һайн ажалаар, һунгалтые угтахаб,—гэбэ.

Энэ фермэ дээрэ үдэр ошохо, үнгэрхэ бүри үнеэд олоор тугаллажа, тугалшадай хүдэлмэри улам ехэ болоно. Тиигэхэ бүринь хүнүүдэй урма зориг улам эршэдэнэ, улам батажана. Ханда Халбазыкова залуу, зоримгой басаган. Зургаа-долоон жэлдэ тугалшан. Тэрэнэй январиин дүн Даша Сыреновэйхиһээ үлүү. Үбэлэй сагта тугал бүхэниие хоног соо 787 граммаар нэмээхэнь бэлэхэн хэрэг бэшэ.

—Энээнһээ үшөө үлүү нэмэлтэ шэгнүүр абахые оролдохоб,— гээд, Ханда энеэбхилэн харана.

Эдэнэрэй үгэдэ үнэншэхэ, найдахаар лэ хүнүүд. Хэлэһэн үгэдөө хүрэхэл байха.

ҺААЛИШАН СЫБИК СЫМБЕЛОВ

Сыбик Сымбелов хододоол хүхюутэй зугаатай, наада шогтой ябадаг юм, уруу дуруу хүнэй ябаа һаань, ухаа сэдьхэлыень уужам, баяртай болгодог. Үүрэй хираанаар Галбай тосхонойнгоо ута үйлсөөр урагшаа бага тонгойд гээд, жороо хатар хоёрые һэлгэсүүлһэндэл, гүйдэлөөрөө фермэ тээшээ табижал ябадаг.

Хурса зоримгой энэ эрын ажаллахые хараhадаа, үнэн зүрхэнһөөнь атаархахаш, тэрээндэ адляар хүдэлхыешье хүсэхэш. Шүрбэһэтэйхэн гараараа хүхыень татахадань, үнеэн хотогод гэхэдэл болоно. Хүнгэн сагаан хүнэг руу сагаан эдеэн—һү уһаһатан ханхинаад, нэгэ хэды болохолоор хөөһэтэй, халиха болошоод байха юм. Урдань эрэ хүнэй хэдэг юумэн бэшэ гэжэ һаалиша хүнүүд тухай хэлсэдэгэй бурууень тэрэнэй ажал ёһотойгоор гэршэлнэ.

Үнгэрэгшэ жэлдэ Сыбик Сымбелов үнеэн бүриһөө 1650 килограмм һү һаажа, түрүүшүүлэй зэргэдэ гараад, саашадаа үшөө эрхимээр хүдэлхые оролдоно. Тэрэнэй оролдосо эрмэлзэлые иимэ юумэн гэршэлнэ. Январь һарада Сыбик һаамхай үнеэн бүриһөөнь үдэртэ 8-аад килограммһаа үлэтэр һү һаажа, нэгэдэхи һуурида гараа.

Сыбигтэй сасуулха зэргэсүүлхээр, мүн Дулма Гомбоева, Гарма Сыренова, Сыбик Осорова гэгшэд хүдэлнэ.

Эдэнэр барандаа олоной һайндэр—һунгалтануудые эрхимээр угтаад, долоон жэлэй табадахи жэлдэ үндэр ехэ амжалта туйлахые оролдонод.

Б. Машкинов.

«Восточные Саяны» колхоз.

Хонишодой түрүүшын амжалтанууд

Хяагтын үйлэдбэриин управлениин Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой (Загастай) хонишод мүнөө үбэлдөө 14 мянгаад хурьга түлжүүлхэ гэһэн социалис уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ байна. Энэ колхозой малшад мүнөө 4700 хурьга абаад, тобир һайнаар түлжүүлнэ.

Артелиин малшадай дунда үргэнөөр дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ коммунист Цыденжап Бадужинович Бадужиновай хүтэлбэрилдэг Бургаастайн комплексно бригадын хонишод шалгарна. Эндэхи отарануудаар мүнөө хонид түлэг хурьгалжа, түрүүшын 1407 хурьган абтаад, гарзагүйгөөр түлжүүлэгдэжэ байна. Бургаастайда байрладаг Радна Раднажаповай даадаг отарада 846 хурьган абтаха аад, мүнөө 345-ниинь абтаад, бүхыдөө томо болгогдоно. Отарын хурьгашад Раднацыбек Раднажапова, Цыретор Бальжинимаева гэгшэд хурьгадые түлжүүлхэдээ шадабаритай байһанаа харуулба. Эхэ хонидыньшье намарайнгаа хүшэ шадал табяагүй.

Хурьгалһан хонидто витамин элбэгтэй, шанар һайнтай үбһэ, силос, ногоон һолоомо үгтэнэ. Мүн хурьгад зөөлэн, һайн үбһэ, таряа талханай зүйлөөр, минеральна тэжээлээр таһардаггүй.

Коммунист Жамсаран Лубсанимаевай даадаг Мухар хүнды нютагта байрладаг отарада түл абалга эмхитэйгээр үнгэргэгдэнэ. Энэ отарын 610 хонинһоо 322 хурьган абтаа. Түл абалгын үедэ туһаламжа үзүүлхэеэ ерэһэн Сэлэнгын модо бэлэдхэлэй конторын хүдэлмэришэд Николай Цыбденов, Федор Межов гэгшэд оролдосотойгоор ажаллана. Отарын хонишод Долгоржап Лубсанимаева түрүүтэй кошарно-базова аргаар, хурьгадаа тобир һайнаар түлжүүлнэ.

Бригадын ахалагша хонишод Доржи Ванданов, Цыретор Молонов, Даба Балданов, Жамсаран Тубанов гэгшэдэй даадаг эхэ хонидой отарануудта түл абалга мүн лэ эмхитэйгээр ябуулагдана.

Хонишодой бригадануудта радио болон шатар, домино бии. Бригадын партийна эхин организациин агитаторнууд малшадай байрануудта ябажа, партиин ЦК-гай ноябриин Пленумэй материалнуудаар, хүдөө ажахын, политическэ асуудалнуудаар хөөрэлдөө үнгэргэдэг. Хонишод газетэнүүдые ходо абажа байдаг юм.

Тохойн, Түхэмэй, Ягодный комплексно бригадануудай хонишод түл абалгаар баһал түрүүшын амжалта туйлана. Энэнь РСФСР-эй, Буряадай АССР-эй Верховно Соведүүдтэ, нютагай Соведүүдтэ һунгаха һунгалтада бэлэг болохо.

С. Шарапов.

Хоёр ондоол

Ждановай нэрэмжэтэ колхоз (Бэшүүр) түрүүшын кварталда 4400 хурьга абаха түсэбөө нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ, болохоёо байгаа һунгалтын үдэрые ажалай эрхим бэлэгүүдээр угтаха гэһэн зорилготой. Тус колхоз эгээ мүнөө 2400 хурьга абаа. Энэ колхозой отарануудай байдал бусадһаа ондоохоноор лэ харагдана.

Хони, хурьгадайнь байра һайнаар түхеэрэгдэнхэй, уужам һаруулшье. Хурьгадые хааха хаамагууд, эдеэлүүлхэ хобоо кормушканууд бэлдэгдэнхэй, дизенфекци хэгдэжэ, избёосхоор будагданхай. Хонинной хурьгаллдаг байрада даб дээрэ хэрэгтэй хамаг юумэн бэлдэгдэнхэй. Хонидой түрэхэдэ хурьгадыень бүридхэлдэ абаха тусхай дэбтэр, шэнэ халаадууд, гарай аршуул, угаальниг, ветеринарна аптечкэ гэхэ мэтэнүүд нэгэ буланда зохидоор табигданхай.

Эндэ хээлитэй хонид угаа наринаар харууһалагдана, мүн хурьгалһан хонид амяараа байлгагдана. Тиигэжэ хонидтоо һайнаар үбһэ, силос үгэдэг юм. Хурьгалха хонидтоо үглөөгүүр эртэ уһа уулгадаггүй, үдэрэй дулаанда, мүн үдэшэлэн уһалдаг. Түрэхэ хонидоо үдэр һүнигүй ээлжээгээр харууһалдаг.

— Манай отарада 434 эхэ хонид бии. Эгээ мүнөө үедэ сүүдхэдээ 15—20 хурьгад абтана. Шэнэ жэлһээ 300-гаад хурьгад абтаад байна. Би хонин ажалда дүрбэдэхи жэлээ хүдэлжэ ябанаб. Минии даажа абаһан отарада нёдондо зуун хонин бүриһөө 80 хурьга абаа юм. Байгша ондо малай хоол элбэг, шэнэ түл абалгада урда жэлэйхидэ орходоо һайнаар бэлдээбди. 100 хонин бүриһөө 100 хурьгад сохом абтаха. Отарымни хонишод Цыремпил Гомбоев, Норжомо Санжалова, Балма Цыбикжапова гэгшэд дүй дүршэлтэй болоһон нүхэд,—гэжэ ахалагша хонишон Эрдэнижап Гомбоев маанадтай уулзахадаа хөөрэжэ үгэбэ.

Мүн энэ колхозой Самбу Санжаловай ажахын тоосоондо ороһон хонишодой бригада 1200 эхэ хонитой юм. Мүнөө 700 хурьгад абтаад, тобир тарганаар түлжүүлэгдэжэ байна. Нэгэшье гарза байхагүй. Тус бригада өөрынгөө хүсөөр 750 центнер үбһэ, 250 тонно силос, 300 центнер зелёнко хуряажа абаһан байна. Энэнь түл һайнаар абалгада ехэхэн туһа боложо үгөө.

Түрүүшүүлэй хажуугаар энэ колхозтой зэргэлээд һуудаг Охин-Булагай совхоздо тон бирагүй байдал үзэгдэнэ.

Тус совхоз энэ жэлдэ үбһэ тэжээлээр хомор, ядахын сагта һолоомоншье байхагүй. Совхоз байгша ондо 12 мянган хурьга абаха түсэбтэй байгаад, мүнөө оройдоо 3700 хурьга абаад байнхай. Табадахи отделенидэ (Билютай нютаг) хүрэжэ ерээд, хонишодой бригадануудаар ябахада сэхэл муугаар түл абалгада бэлдэнхэй гэжэ хэлэмээр. Нэн түрүүн үбһэ тэжээл отарануудта дутахаһаа гадна, нарай түлнүүдэй байха байра муугаар заһабарилагдаһан, хонидой хурьгалха гэрнүүдэй хана сэнхэгтэй, шиигтэй, хүйтэн. Тэрэшэлэн хурьгадай байрануудай хашаа—клеткэнүүд уйтан, избёосхоор будагдаагүй, минеральна тэжээл бэлдэгдээгүй. Үбһэнэй хомор хаданъ хурьгалха хонид бэлшээридэ ябуулагдана. Тиигэжэ зарим отарануудта хурьгад гарзалжа эхилээ.

Иигэжэ түл абалгада хайша хэрэгээр хандахадал, хурьгад гарзада ороно бшуу.

Шэнэ түлнүүдые гарзада оруулангүй томо болгохо талаар эдэ совхозуудай дирекци, парткомой зүгһөө дары хэмжээн абтаха аабза гэжэ һанагдана. **Зураг дээрэ:** Ждановай нэрэмжэтэ колхозой хонишон Э. Гомбоев.

С. Балдуевай
фото ба текст.

Түрүү хонишодто—дамжуулгын туг

Улаан-Үдын управлениин харьяата «Улаан Оронго» колхоздо 3300 хурьгад абтаад, гарза хоролтогүйгөөр томо болгогдожо байна. Энэ колхоз бүхыдөө 7600 хурьга абаха юм.

Иимэ амжалта хайшан гээд туйлагдааб гэхэдэ, нэн түрүүн хонидынь үбэлжөөндөө һайн шадалтайгаар ороо. Мүн хонидой хото хорёонуудынь зохидоор заһабарилагдаһан, дулаалагдаһан, сагаадагдаһан байна. Үбһэ, һолоомошье элбэгээр бэлэдхэгдээ, минеральна тэжээлшье бардам бии.

Колхозой эрхим хонишон Б. Базаровай отарынхид 600 хурьга түлжүүлхэ социалис уялга хараалаад, мүнөө 430 хурьга абаад, гарзагүйгөөр түлжүүлжэ байна. Энэ отарынхид байгша ондо хонин бүриһөө хурьга, 4 килограмм нооһо абаха уялгатай. Эдэнэр нёдондошье урагшатайгаар хүдэлжэ гараа. Тэдэнэр 100 хонин бүриһөө 70-аад хурьга түлжүүлжэ, хонин бүриһөө 4 килограмм нооһо хайшалаа һэн.

Колхозой үшөө нэгэ түрүү хонишон Дугар Бимбаевай отарада мүн лэ 400-гаад хурьган абтаад, бүхыдөө томо болгогдожо байна. Отарынхид баһал хонин бүриһөө хурьга, 3,4 килограмм нооһо абаха уялгатай юм.

Тэрэшэлэн ахалагша хонишод П. Доржиевай, Б. Зориктуевай, П. Шараповагай, Ж. Юмсуновай, Т. Базаровай отарануудта 200—300-гаад түл абтаад, өөдэргэнөөр түлжэжэ байнхай.

Һаяхан колхозой правлени болон парткомой заседани дээрэ мүрысөөнэй дүн согсологдожо, түрүүшүүлдэ дамжуулгын Улаан туг, вымпел, мүнгэн шан барюулагдаба. Ахалагша хонишон Б. Базаровай отарынхидта дамжуулгын Улаан туг, 30 түхэриг мүнгэн шан үгтөө. Д. Бимбаевай отарын хонишод дамжуулгын вымпел, 30 түхэриг шанда хүртөө. Б. Зориктуевай, П. Доржиевай Б. Шараповагай, Ж. Юмсуновай отарынхид 20—20 түхэриг шан абаа.

Ц. Бабушеев.

...ковскиин түрэһөөр 70 жэлэй ойн ... үнгэргэхэ бүхэсоюзна комитет байгуулагдаба

... февралиин 9. ...скэ элитэ ехэ ...ковскиин түрэ...ой энэ жэлэй ...энь. Энээнтэй ... ойн һайндэр ...союзна комите... Министрнүүдэй ... Н. Асеев, Н. ...бачев, Е. Евту..., Г. Марков, ... К. Симонов, Я. Смеляков, А. Сурков, А. Твардовский, М. Турсун-Заде, С. Щипачев болон Россин Федерациин болон национальна республиканууддай бусад уран зохёолшод, ниитын организацинуудай түлөөлэгшэд тус комитедтэ ороо.

Ойн һайндэр үнгэргэхэ бүхэсоюзна комитедэй түрүүлэгшээр Н. Тихонов толилогдоо.

ҺҮҮЛЭЙ МЭДЭЭНҮҮД

Лаосой правительственна делегаци Советскэ Союзда ерэбэ

ТАШКЕНТ, февралиин 11. (ТАСС). Советскэ Союзда албанай хэрэгээр ерэһэн Лаосой хаан Шри Саванг Ваттхан гэгшые Узбекистанай ниислэлэйхид мүнөөдэр халуунаар угтаа. Лаос королевствын правительственна делегацие тэрэ толгойлно.

Ирагай Республикын шэнэ правительствые мэдэрэлгэ тушаа

Дипломатическа талаар мэдэрхэ тухай СССР-эй правительствада Ирагай Республикын шэнэ правительство хандаһан байна. Хоёр ороной хоорондо хани барисаа, али бүхы талын харилсаа холбоо саашадань хүгжөөхын тулада Ирагай Республикатай Советскэ правительство саашадаашье дипломатическа харилсаатай байха, тиигээд Ирагай шэнэ правительствые мэдэрнэ гэжэ мэдүүлхыень Советскэ Союзһаа Багдадта байдаг элшэн сайд М. Д. Яковлевта даалгагдаа. Энэ хадаа дурсагдаһан хандалгадань харюу болоно.

(ТАСС).

РОВЕНСКО ОБЛАСТЬ. Краснодарай хизаарай Усть-Лабинска үйлэдбэриин управлениин хүдөө ажахын хүдэлмэрнлэгшэдэй уряада харюусан, Березновско үйлэдбэриин управлениин «Дружба» гэжэ хүдөө ажахын артелиин гэшүүд хүдөө ажахын продукци бүри элбэгээр абаха шэнэ арга боломжонуудые элирүүлнэ. Ороһото ургамалнуудай, кукурузын, горохой, саахарай свёклын тарилга үргэдхэхэ түсэбые хүдөө ажахын артелиин мэргэжэлтэд колхозннгуудтай хамта зохёогоо. Энээнэй тулада 150 гектар намаг газарые хатааха гэжэ шиидхэгдэһэн байна. Колхоз кадаа мүнөө жэлдэ гектар бүриһөө дунда зэргээр 80 центнерһээ бага бэшэ кукурузын хуурай ороһо абаха, 600 тонно һү һааха, 160 тонно мяха абаха гэжэ үгэеэ үгөө. Түрүүшын амжалтанууд туйлагдаад байна: гүрэндэ мяха худалдаха кварталай түсэб январьда 73 процент, һү худалдаха түсэб 50 процент дүүргэгдэө. Долоон жэлэй табадахи жэлэй хабарта колхознигууд бэлэдхэл хэжэ байнхай. Зураг дээрэ (баруун гарһаа): «Дружба» колхозой түрүүлэгшэ Н. Ф. Степанюк, звеньевой С. Я. Миронец, таряан ажалай бригадын бригадир А. В. Гонта гэгшэд байна.

ТАСС-ай фотохронико.

ҺУНГАЛТЫНГАА ҮДЭРЫЕ АЖАЛАЙ БЭЛЭГЭЭР УГТАЯ

Шалгарагшад шанда хүртэнэ

Ой модоной, модо болбосоруулгын управлениин модошодой хоорондо дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ Баргажанай леспромхозой модо бэлэдхэлэй Журавлиха пунктынхид (начальнигынь нүхэр Малыгин, профсоюзай цеховой комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Реховский) түрүүлжэ ябана. Модо бэлэдхэхэ, шэрэхэ декабрь һарынгаа түсэбые 133 процент дүүргээд, түсэбһөө гадуур 2320 кубометр модо бэлэдхэһэн тус пунктынхид Профсоюзай обкомой президиумэй болон ой модоной управлениин дамжуулгын Улаан тугые 1-дэхи мүнгэн шантайгаар дахинаа абаһан байна.

Байгалай леспромхозой модо бэлэдхэлэй Катокель пунктынхид 2-дохи мүнгэн шанда хүртэлсэбэ. Хандагатайн леспромхозой Сангон пунктын модошодто 3-дахи мүнгэн шан барюулагдаа.

Мастерска участогуудай хоорондоһоо Хүртэйн леспромхозой мастер Шубинай участок түрүүлжэ, дамжуулгын Улаан туг 1-дэхи мүнгэн шантайгаар абаба. Хандагатайн леспромхозой мастер Наумовай, Итанцын леспромхозой мастер Будринай участогуудай модошодто 2-дохи мүнгэн шан барюулагдаа. Шулуутын леспромхозой мастер Трищенко, Хандагатайн леспромхозой мастер Ляшко гэгшэдэй хүтэлбэрилдэг участогууд 3-дахи мүнгэн шан абаһан байна.

Түрүү пункт, участогуудай модошод һунгалтын үдэрэй хүндэлэлэй ажалай вахтада жагсаад, социалис мүрысөөндэ бүри ехэ амжалта туйлаха байһанаа мэдүүлнэ.

Н. Тюрнев.

Ашаа буулгагшадай оролдолго

«Бурстрой» трестдэ хэрэгтэй барилгын материалнууд ашаанай поездоор түмэр замай Улаан-Үдэ станциин нэгэ һалаа харгыда асарагдадаг. Николай Рубцовой хүтэлбэрилдэг бригада вагонуудһаа ашаа түргэнөөр буулгахые оролдон, бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллана. Улаан-Үдэ городоймнай ямаршье захада барилга үргэнөөр эрхилэгдэжэ байна ха юм. Тэдэниие хэрэгтэй материалнуудаар таһалгаряагүйгөөр хангахын тула оролдожо байһан ашаа буулгагшад барилгашадта ехэ туһа хүргэдэг болонхой.

Һаяхан тус станцида асарагдаһан хоёр вагон хирпиисэ, канализаци барилгада хэрэглэгдэхэ түмэр-бетон зүйлнүүдые нүхэр Рубцовой бригадынхид түргэн саг соо буулгаха гэжэ шиидээд, саг болон хүсэ шадалаа гамнангүйгөөр хүдэлжэ, үдэрэй дүүрэхэ багта 33 мянган хирпиисэ барилгын газарта эльгээһэн байгаа.

Бригадын гэшүүдэй дунда бүтээсэ ехэтэйгээр ажалладаг нүхэд эндэ яһала олон. Виктор Лисицын, Федор Корытов, Василий Борисов гэгшэд оролдосотой ажалаараа шалгардаг, даабаряа ходо үлүүлэн дүүргэдэг юм.

А. Шулунов.

Нүхэдэйнь хүндэлхэ з…

Нюдэндөө шэлтэй, ташарайгүйхэн бэетэй басаганай шадамар бэрхээр хүдэлжэ байхые харахадаа анхаралаа табихагүйн аргагүй. Станогто бүхэлэгдэһэн орёо деталь энэ басаган тошылдажа байба. Түб түхэреэхэн ножлак тошыланbudapest эрсэгэй түргөөр эрьелдэжэ, деталиинь эрмэгтэй тэбсэгтэ хүрэхэтайгөө зэргэ улаан дүлэ сасаруулан, ойрохон зуура үлүү байһан өөень үгы болгон жэгдэлнэ.

—Тошылдагшын мэргэжэл тон харюусалгатай ажал,—гэжэ эндэ байһан мастер үбгэн тэрэ басаган тээшэ хургаараа заагаад хэлэбэ.— Энэ ажалда уран гар, хурса нюдэн, үшөө тэсэбэри хэрэгтэй. Тошылдагшадаар дандаа эрэшүүл хүдэлдэг. Теэд эдэнэй дунда манай Надежда заашье дутуугүйгөөр хүдэлдэг юм.

—Надиин тошылдаһан деталь

чертёжһоо нэгэха…
рээр алгасадаггү…
энэмнай өөрын…
хой. Бүтээһэн…
ческэ шалгалтад…
тушаагдадаг,—гэ…
һажа байһан хүр…
нэмэбэ.

Надежда Долги…
һөө юугээрээшье…
ган. Гансал оро…
раа нүхэдэйнгөө…
болонхой. Хэзээд…
рюун, хүхюутэй…
Надежда Долгих…
локомотив-вагону…
даг заводой меха…
хүдэлмэрилжэ э…
жэл болоо. Түрү…
руулдагшын мэрг…
хаяа һурагшаар…
далайнгаа түрүүш…
байна. Энэ үеда…
жэлэй түсэб бата…
доторнай бүгэдэ…
сэл һаял эхилжэ…

Цехтэнь үйлэд…
боложо, хүдэлмэр…
дөө уялгануудые…
саарһан дээрэ ба…
митедтэ тушааха…
тэдээнтэй адли…
дахагүй байһанда…
гаа һэн. Теэд ур…
зориһон хэрэгтэ…
рэһээ Надежда б…
соо тэрэ мэргэ…
бэеэ даагаад а…
Эгээл энэ үеда…
шүдалхын түлөө…
гэржэ байба. Энэ…
баадалсажа ороһ…
ган дүрбэн һары…
үрэмдэгшын мэр…

Долоон жэлэй…
байһан 1962 онд…
гих абаһан уялг…
гэсөөр дүүргэжэ…
хүндэлэлэй са…
золтой байба. М…
тошылдагша бол…
лэйнгээ даалгаб…
болзорһоонь ури…
лөө хаба шадала…
на. Илангаяа э…
РСФСР-эй, Бурй…
Соведүүдтэ һунг…
хүндэлэлдэ соци…
улам үргэдэжэ…
Надежда Долгих…
нэйнгөө нормые…
тээр ходо үлүүл…

Иимэл хадань…
тадаа хүдэлдэг…
шаан магтаха з…

Улаан-Үдын нарин сэмбын фабрикын хүдэлмэришэд Валя Ефремова, Валя Кондакова ээрэгдэһэн ооһо жэгдэрүүлхэ зуураа, даабаряа эрхим шанартайгаар ходо үлүүлэн дүүргэдэг. Зураг дээрэ: коммунис ажалай ударнигай нэрэ зэргэдэ хүртэлсэһэн В. Ефремова. В. Кондакова ооһоной шанар һайжаруулха тухай хөөрэлдэжэ байна.

А. КУРТИГАЙ фото.

Агитпунктнуудта

МУХАР-ШЭБЭР

Эндэхи үйлэдбэриин управлениин колхоз, совхоз болон эмхи зургаануудай партийна организацинууд һунгалтын урда тээхи политическэ агитацние үргэн далайсатайгаар ябуулжа эхилбэ. Ажахы бүхэнэй бригада, отделенинуудтэ «Агитпункт» гэһэн гаршаг холоһоо гэрэлтэн харагдадаг болоо. Үдэшэ, ажалай һүүлээр малшад, механизаторнууд тэндээ сугларжа, һонин лекци, хөөрэлдөө шагнана, шэнэ газетэ, журнал уншана. Зарим нэгэниинь шатар, даам наадажа, сүлөөтэй сагаа культурнаар үнгэргэнэ.

Мүнөө 1000 гаран агитаторнууд олониитэ һунгагшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулна. Гадна уран һайханай 60 агитационно бүлгэмүүд шэнээр эмхидхэгдээд, холын фермэ, отарануудаар ябажа, малшадта һонирхолтой наада табижа, элдэб асуудалаар хөөрэлдөө үнгэргэнэ.

Һунгагшадай дунда ябуулагдаха агитационно хүдэлмэри Бар нютагай агитпункт (даагшань коммунист, багша Очиров), «Эрдэм» совхозой түбэй агитпункт (даагшань И. Лебедев) һайнаар эхилээ. Тэндэ һүүлэй үдэрнүүдтэ 2—3 семинар үнгэргэгдөө. Үдэшэ бүри дежурна байдаг. Тэндэнь шэнэ газетэ, журнал, шатар, даам, радиоприемник бии. Мүн элдэб асуудалда харюу абаха стол байгуулагданхай.

Б. Жамбалов.

УЛААН-ҮДЭ. Эдэ үдэрнүүдтэ эндэхи үйлэдбэриин управлениин Кировэй нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд үбгэн, залуугүй агитпунктдаа сугларжа, һонирхолтой лекци, хөөрэлдөөнүүдые шагнадаг, ойлгогдоогүй асуудалнуудтаа тодорхой харюу абажа байдаг болонхой.

Эндэхи агитпунктые даагшаар Харганаагай 8 жэлэй һургуулиин багша, залуу коммунист нүхэр З. А. Асалханова ажалладаг. Агитпунктнь плакат, уряа лозунгнуудаар шэмэглэгдэнхэй, шэнэ газетэ, журналнууд зохидхоноор дэлгээтэй байдаг. Ойлгууламжын хүдэлмэридэ нютагай интеллигенци, багшанар болон колхозой хүдөө ажахын мэргэжэлтэд эдэбхитэйгээр хабаадана.

Агитаторнууд агитпунктда ерэдэг, һунгагшадай дунда ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулхаһаа гадна, өөһэд хоорондоо 10 үрхэтэ айл, һаалиин фермэ, отара, гүүртэнүүдые хубаажа абаад, ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулна. Тэдэнэр һунгагшадай дунда уласхоорондын ажабайдалаар, һунгалтын дүрим тухай һонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые үнгэргэнэ, Краснодарай хизаарай Усть-Лабинска үйлэдбэриин управлениин ажалшадай уряа бэшэгтэй колхознигуудые танилсуулна. Агитаторнууд Б. Цибденов, М. Сахарова, Р. Федоров, Ц. Цыденов гэгшэд һонирхолтой лекци, хөөрэлдөөнүүдые ходо үнгэргэжэ, һунгагшадай дунда хүндэтэй болонхой.

А. Баендуев.

ХОРИ. Үдын һунгуулиин участок эдэ үдэрнүүдтэ ажалшадай дунда ехэхэн ниитэ-политическэ хүдэлмэри ябуулна. Хүмүүжүүлгын хүдэлмэриин гуламтань мүнөө агитпункт болонхой.

Һаяхан эндэ агитаторнуудай семинар болоо. Асуудал, харюугай үдэшэ саг үргэлжэ үнгэргэгдэжэ байдаг.

Агитпунктда агитаторнууд ээлжээгээр дежурладаг. М. Д. Иванов, В. С. Сабылин, Д. Т. Арсалонов болон бусад агитаторнууд һайнаар хүдэлнэ.

Совхозой фермэ, гүүртэнүүдээр 50 гаран агитаторнууд ойлгууламжын хүдэлмэри ябуулна. Тэдэнэр малшадые Кубаниин ажалшадай хандалгатай танилсуулна, һунгуулиин дүрим тухай болон манай орон доторхи болон хилын саада тээхи гүрэнүүдтэ ямар һонин боложо байнаб гэжэ һунгагшадта ходо хөөрэжэ үгэнэ. Эндэхи һургуулиин багшанарай, эмхи зургаануудай хүдэлмэрилэгшэдэй туһаламжаар зураглан харуулдаг агитаци муу бэшээр хэгдэнхэй. Малшадай байрануудта шатар наадан, хүгжэмэй инструментнүүд, шэнэ газетэ, журналнууд бии.

В. Жигжитов.

Агитатор, пропагандистнарта туһаламжа

Хоёр ондоо демократи

Советскэ демократи—дээдэ түхэлэй демократи мүн. Демократи гэһэн үгэмнай засаг түрые арад зоной гартаа барижа, бэелүүлжэ байһые тайлбарилһан үгэ юм. Тиин Совет гүрэнэй демократизмые тодорхойлон харуулһан олон зүйлнүүдэй нэгэниинь һунгалта болоно. СССР-эй эрхэтэд гүрэнэй засагай зургаануудые һунгажа, һүүлээрнь тэдэниие хинажа, ажалыень шалгажа байхадаа, гүрэниие ударидаха, жолоодохо хэрэгтэ сэхэ хабаадалсаһан болоно.

Совет гүрэнэй засагай органуудта һунгалта хэхэ дүримые советскэ һунгуулиин система гэжэ нэрлэнэбди. Тэрэ һунгуулиин системын тон шухала зүйлынь юуб гэхэдэ, һунгуулиин эрхэ мүн.

СССР-эй конституци совет һунгуулиин эрхын иимэ гол ёһонуудые тогтооһон байна гэбэл: совет эрхэтэд бүгэдэ ниитээрээ, адли тэгшээр, сэхээр, нюусаар һунгаха эрхэтэй. Эдэ эрхэнүүдые түе бүридэнь тобшоор тайлбарилхада:

Бүгэдэ ниитээрээ һунгаха эрхэ гээшэмнай юуб? Үндэһэ яһанай, эрэ эмын гү, али шажанда шүтэлгын, түбхинэһэн байдалай гү, али социальна уг гарбалай, зөөриин гү, али урдань хэһэн ажалай илгаагүйгөөр—18 наһа гүйсэһэн СССР-эй эрхэтэн бүхэн депутадуудые һунгахада хабаадалсаха эрхэтэй. Ухаа муутайшуул, мүн һунгалтынгаа эрхые сүүдээр хаһагдаһан хүнүүд лэ һунгалтада хабаададаггүй гээшэ. Һунгалтада хабаадаха СССР-эй бүхы эрхэтэн мүн депутадуудаар һунгагдахашье эрхэтэй.

Засагай органуудта һунгаха, һунгагдаха эрхэеэ совет хүнүүдэй бүрин түгэлдэрөөр эдлэжэ байһаниинь доордо дурсагдагша тоо баримтанууд дээрэһээ харагдана. Жэшээнь, энээнэй урда тээхи һунгалтада СССР-эй Верховно Советдэ 1378 депутат һунгагдаһан байгаа. Тэрэ тоодо 614 хүдэлмэришэд, колхознигууд, 366 эхэнэр оролсоһон байна. Засагай дээдэ органдо 58 үндэһэ яһатанай түлөөлэгшэд һунгагданхай.

Үгышье һаа, манай эндэхи жэшээ абажа үзэе. Буряадай АССР-эй Верховно Советдэ энээнэй урда тээ 111 депутат, нютагай Соведүүдтэ 6679 депутат һунгагдаһан байба. Тэдэнэй диилэнхинь завод, фабрикануудта, колхоз, совхозуудта ажаллажа байдаг хүнүүд юм.

Буржуазна гүрэнүүдэй һунгуулиин эрхэ тон ехээр хизаарланги, элдэб үеын хизаарлалта тогтоогдонхой байдаг. Жэшээнь, США, Англи болон капиталис бусадшье оронуудта энэ шалтагаанаар тон олон хүн һунгалтада хабааданагүй.

Тээсгэн, январиин 22-то — «Демократическа институдуудые шэнжэлхэ центр» гэдэгэй эмхидхэһэн сайлалга дээрэ США-гай юстициин министр Роберт Кеннеди үгэ хэлэһэн байгаа. Үгэ хэлэхэ зуураа, советскэ демократиие мистер Кеннеди шадал соогоо муушалаа. Жэшээлхэдэ, Советскэ Союзда «эрхэ сүлөө» заахаиншье үгы юм, конституци соонь бэшэгдэһэн эрхэ сүлөө миил хүнэй һанаа амаруулха зорилготой зүйл юм гэхэ мэтээр шашаһан байна.

Социалис демократиие хараажа хараажа, удаань господин Кеннеди американска байдалай гүримые магтажа эхилбэ.

— Холбоото Штадуудта американска негрнүүдтэ, индеецүүдтэ... зорюулан ехэ юумэн хэгдэхэ зэргэтэй. Гэбэшье, энэ талаар амжалта туйлагдаа,—гэжэ тэрэ хэлэбэ. Теэд, ямар амжалта тухай господин министр үгүүлээ хаб. Мүнөө хүрэтэр негрнүүдые доромжолжо, сүүдгүйгөөр алажа, хюдажа байһанаа, амжалта гэжэ энэ ноён тоолоно гээшэ гү?

Нүгөөдэ Кеннедиин—президент Кеннедиин мэдэрһэнэй ёһоор США-гай урда талын негрнүүд эгээл юрын эрхэеэ—дуунайнгаа эрхые хаһагданхай байна ха юм. Үндэһэ яһанай илгаа баримталагшадай заналга, хюдалга дээрэһээ, элдэб эсын хашалта хабшалта дээрэһээ, хуули бусын хаядалга гүрдэлгэ дээрэһээ боложо негрнүүд дуунайнгаа эрхые хаһагданхай байдаг. Теэд һунгагшадай списогүүдтэ орохо гээд туршаад үзэһэн негрнүүд Джорджия болон бусад штадуудта зада сохюулшаһан байгаа. Тэдэнэрые буудадаг, алахабди гэжэ занадаг, айлгадаг. Эрдэм бэшэг мэдэхэгүй гү, али бага мэдэдэг байһанай шалтагаанаар, мүн диилдэшэгүй ехэ налогто дарагдажа, заналтаһаа һүрдэжэ, 20 миллион американецууд һүүлэй президентскэ һунгалтын үедэ дуунайнгаа эрхэ хаһагдаһан байба гээд «Нью-Йорк таймс» газетэ мэдээсэһэн һэн. Зүгөөр, энээниие «Демократи» гэжэ нэрлэхэ болоо һаа, тэмээе ямаан гэһэнтэй адли. Энэ мэтын үзэгдэлһөө «демократиин» үнэршье гутанагүйл.

Совет һунгуулиин эрхын хоёрдохи гол ёһонь хадаа **адли тэгшээр һунгаха эрхэ болоно.**

СССР-эй эрхэтэд һунгалтада адли эрхэтэйгээр хабаадаха юм. Энээниие тайлбарилхада иимэ: эрхэтэн бүхэн имагтал нэгэ дахин дуугаа үгэхэ эрхэтэй; эхэнэрнүүд эрэ хүнүүдтэй адли эрхэтэй.

Зүгөөр, капитализмын орондо һунгуулиин адли тэгшэ эрхэ миил соносхогдодог, саарһан дээрэ бэшэгдэдэг аад, бодото дээрээ бэелүүлэгдэдэггүй. Тэндэ, баяд ноёдой тала хаража, һунгуулиин дүримүүдые засагаархид дуран соогоол байгуулдаг. Баяд ноёдой һуудаг үсөөн зонтой округто гү, али арба дахин олон һунгагшадтай үгытэйшүүлэй һуудаг округ—өөрэгүйл адли тоотой депутадуудые һунгадаг. Теэд ондоошье янза бүриин мэхэ гохо, худал хуурмаг зүйл хэды шэнээн хэгдэнэ гээшэб!

Энэ талаар Грецидэ һая болоһон парламентскэ һунгалтые жэшээ болгомоор. Оппозицида байгша бүгэдэ демократическа аграрна фронтдо эсэргүү хатуу хэмжээ һунгалтын үедэ абтаһан, тэрэ фронтын тала баригша хоёр хүн алуулһан, хэдэн зуун хүн шархатаһан, олон мянган хүн сохюулһан байгаа.

Полици хадаа Карманлисай партиин диилэжэ гарахынь тула һунгалтада һэнгэргүйгөөр хажууһаань оролсоһон байгаа. Жэшээнь, Салоникида 487 хуурмаг бюллетень табигдаһан, жандарманууд хоёр хоёр удаа голосовалһан байба. Афинада жандарманууд, полициинхид 619 бюллетень хуурмагшалаа. Яникада солдадууд офицернүүдэйнгээ командада доро жэрытэр гэшхэлэн ошожо голосовалаа.

Һунгалта **сэхэ һунгаха гуримаар үнгэргэгдэдэг. Энэнь ямар удхатайб?**

Манай эрхэтэн бүхэн гүрэнэй засагай ямаршье органиие һаа—сомоной Соведһөө эхилээд, СССР-эй Верховно Совет хүрэтэр бусадаар дамжуулан бэшэ, харин өөрөө, сэхэ һунгадаг. Жэшээнь, мүнөө үедэ РСФСР-эй, Буряадай АССР-эй Верховно Соведүүдэй, нютагай Соведүүдэй депутадуудта кандидадуудые дэбжүүлгэ боложо байна. Теэд Ахада гү, Яруунада, Баргажанда гү, али Баунтда ажаһууһан хүн өөрынгөө сомонойшье Соведэй, мүн РСФСР-эйшье Верховно Соведэй депутадта кандидадые адли, нютаг дээрээ сэхэ дэбжүүлхэ, хожом, мартын 3-да тэдэ кандидадуудаа һуужа байһан газарһаа сэхэ һунгаха эрхэтэй.

Гэхын хажуугаар, мүнөө үеын буржуазна гүрэнүүдэй эгээл хэрэзгы хархис органууд сэхээр бэшэ, харин шата дамжан һунгагдадаг байна.

Нюусаар һунгаха гээшэ юун бэ? Һунгагша бүхэн бюллетень абаад, таһалга соо орожо һунгадаг байна. Ямар нэгэн хүн тэрээндэ хамаархадаггүй.

Мүн буржуазна гүрэнэй конституци, һунгуулиин дүримүүд дотор нюуса һунгалтын эрхэ хүн зондо үгтэһэн мэтээр бэшээтэй байдаг. Теэд бодото дээрээ буржуазна оронуудтахи һунгагшад тэрэ эрхэһээ хаһагданхай. Жэшээнь, Англида иимэ юумэ хэдэг. Һунгуулиин бюллетень хүндэ үгэхэдөө корешогыень (һүүлыень) үлөөдэг. Тэрэнь бюллетеньтэй адли номертой байдаг. Тиимэһээ ямар хүнэй ямараар һунгахыень мэдэхэдэ тоншье бэлэн бэшэ аал? Мүн США-да тиимэ гурим тогтоогдонхой. Японодо һунгагша хадаа бюллетень дээрэ өөрынгөө нэрэ бэшэхэ ёһотой гэхэ мэтэшэлэн.

Дээрэ дурсагдагша баримтануудые сасуулаад, жэшээлээд үзэхэдэ, **буржуазна демократиин эхинһээ адаг** хүрэтэрөө худал хуурмаг байһаниинь, совет социалис демократиин одоол бүгэдэ аралай, дэлгэр үргэн байһаниинь эли тодоор харагдана.

Д. Лобсанов.

ТАСС-ай мэдүү…

Невадада Холбоото Штадууд ядерна туршалгануудые газар доро дахин хэжэ эхилээ гээд атомай хүсэ хэрэглэхэ США-гай комисси энэ оной февралиин 8-да мэдээсээ. Энээнтэй дашарамдуулан, ТАСС иигэжэ мэдүүлхээр түлөөлэгдэбэ.

1963 ондо нэгэшье ядерна зэбсэг туршагдахагүй, энэ он хадаа хэтын хэтэдэ иимэ туршалгануудые хүсэдөөр хориһон түрүүшын жэл болохо гэжэ мүнөө хүрэтэр дэлхэйн хүн зон найдадаг байгаа бшуу. 1963 оной январиин 1-һээ хойшо ядерна туршалгануудые болюулхые ООН-ой Генеральна Ассамблейн XVII сесси уряалаа һэн. Энэ уряань 1962 оной ноябриин 7-ной резолюци дотор заагданхай. Энэ резолюциие хараадаа абажа, Советскэ правительство ядерна туршалгануудые хэхэгүй гэжэ шиидэһэн тухайгаа мэдүүлһэн юм. Зүгөөр баруун гүрэнүүдэй иимэ туршалгануудые хэхэеэ болёо һаань, Советскэ правительство ядерна туршалгануудые хэхэеэл болихо ушартай байгаа. 1963 оной январиин 1-һээ хойшо туршалгануудые хэхээ болихо гэһэн Генеральна Ассамблейн шиидхэбэринүүдые США-гай правительство тоонгүйгөөр, газар доро ядерна туршалгануудые эхилһэн болоно. Холбоото Штадуудай бэелүүлһэн хэмжээн энээнииень гэршэлэн харуулна. Зүгөөр 1963 оной январиин 1-һээ хойшо ядерна туршалгые болюулха тухай Генеральна Ассамблейн шиидхэбэри дотор бүхы арадуудай хүсэл эрмэлзэл тодорхойлогдоһон юм.

ООН-ой Генеральна Ассамблейн дурсагдаһан энэ шиидхэбэриие США-гай, баруун бусад гүрэнүүдэй яахадаа дэмжээгүй байһаниень Холбоото Штадуудай ядерна туршалгануудые дахин хэжэ эхилһэн ушар гэршэлэн харуулна. Нюуса, мэдэгдээгүй байһан зүйл бодотоор тодоруулагдаба. СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. С. Хрущев США-гай президент Кеннедидэ һая бэшэг эльгээһэн юм. Тэрээнь соонь ядерна туршалгануудые болюулха тухай Советскэ правительствын шэнэ дурадхалнууд оруулагдаа һэн. Харин США-гай правительствын ямар хараа бодолтойгоор Советскэ правительствын эдэ шэнэ дурадхалнуудта хандаһаниинь мүнөө илангаяа ойлгосотой болоно. Ядерна туршалгануудые хэхые хорёод, тэрэнэй хэр зэргэ бэелүүлэгдэжэ байһаниие национальна хэрэгсэлнүүдые хэрэглэжэ, хүсэдөөр хинан шалгажа болохо гээд һайса мэдээжэ ха юм. Гэбэшье жэлэй туршада 2-3 шалгалта хэхэ, ядерна зэбсэгтэй гүрэнүүдэй тус бүриин газар дээрэ автомат түхеэрэлгэтэй сейсмическэ станцинуудые тодхохо тухай Советскэ Союз зүбшөөлөө үгэһэн байна. Ядерна зэбсэг газар доро туршахагүй гэһэн хэлсээнэй хэр бэелүүлэгдэжэ байһыень иигэжэ хинан шалгаха зорилго табигдаһан байгаа.

Һайн һайхан зорилготой байһанай гэршэ, ядерна туршалгануудые хорихо шухалын шухала асуудалые шиидхэхэ талаар эгээ таарамжатай алхам болоно гээд совет шэнэ дурадхалнуудые бүхы дэлхэй дээрэ сэгнэһэн байна. Ядерна зэбсэг туршалгые болюулха хэлсээе богонихон болзор соо баталха арга боломжо иигэжэ бии болгоно. Тиигэжэ баруун гүрэнүүдэй тохёолдуулһан хаалта бэрхэшээлнүүд усадхагдаһан байха юм. Баруун гүрэнүүдэй тохёолдуулһан бэрхэшээлнүүдһээ шалтагаалжа, ядерна туршалгануудые болюулха хэлсээн мүнөө хүрэтэр буруутуулагдажа байгаа бшуу.

Совет дурадхалнуудые зүбшэн хэлсэхын түлөө хэлсээнүүдые хэе гэһэн США-гай правительствын гуйлтые Советскэ правительство зүбшөөгөө һэн. Тиихэдээ эдэ дурадхалнуудай үндэһэ һуури дээрэ түргөөр үгэеэ ойлголсожо болохо гээд Советскэ правительство найдаһан юм. Юуб гэхэдэ, эдэ шэнэ ду…
руун гүрэнүүдэ…
хараа шугамые…
һан байгаа.

СССР-эй, нүгөө…
гай, Англиин…
хоорондо байг…
риин хоёрдохи…
Йоркдо, Вашин…
нүүд үнгэргэгд…
бэшье эдэ хэл…
һайн үрэ…
лагдаагүй бай…
правительство…
ойлголсохо ар…
хо гэжэ ор…
рин ядерна…
гые дахин…
хэл хэжэ, бүхы…
дэ табижа б…
Үнгэргэгдэһэн…
дэй үедэ һайн…
туйлагдаагүй б…
тагаан иимэ…
Ядерна турш…
люулха хэлсээ…
һаад тойбо уш…
хэгдээгүй шух…
дые Америкы…
Нью-Йорк, Ва…
жэл зүбшэн х…
байба. Зүгөөр…
эдэ асуудалну…
һаа үгэеэ ойл…
бүхы арга бо…
хэдэ байгаа…

Буу зэбсэг…
далаар бии…
гүрэнүүдэй ха…
тедэй хүдэлм…
эхилхын урда…
шэнэ ядерна…
хэгдэжэ эхил…
ганууд Женев…
дые орёо бэр…
гожо, ядерна…
гые хорихо…
замда һаад то…
Тиигээдшье э…
нүүдэй хабаа…
бүхы хүдэлм…
бо тохёолдуул…

Ядерна тур…
зар доро дах…
ябадал ядерн…
даа шэнээр…
боложо үгэнэ…
лохо хойшо…
США-гай пр…
һан харюусах…

БУРЯАД ҮНЭН
2-дохи нюур
1963 оной февралиин 13.

5—16. ЭНЭ ЗОРИЛГО 1963 ОНДО БЭЕЛҮҮЛЭГДЭХЭ

нскын совхозой худэлмэришэд хахалагдадаг газарай 100 гектар бүридэ 75,2 центнер үүсэлэгдэһэн мяха абаха гэжэ шиидээ

ад хубитаяа оруулхал

лдэ манай һур-
озойнгоо мяха
үрэндэ худалда-
оритой туһа хүр-
һурагшадай хү-
раһад тэжээгдэ-
72 центнер шу-
тушаагдаа юм.
до совхозойхид
рүүшын шатын
лхэ гэхэ гү, али
үн га бүридэ 75
эдлүүриин бу-
н га бүридэ 16
абахаар шии-

имэшье хүнгэн
эжэ ойлгонобди.
ниие амжалта-
үлхэ хэрэгтэнь
һөө али боло-
ахабди. Һурал-
арта, мүн зунай
дэ ажалай дүй
оо нугаһа тэ-
идээбди. Энээн
й түсэб табиг-
дай бүлэг бүхэ-
нүүдтэй таарал-
даабари үгтэхэ
биологиин хэ-
өөрэмүүлэй ами-
е шэнжэлхэ, тэ-
л болохо шана-
байна. Матема-
үнгэргэхэдөө

сөөрэмэй уһанай талмайе (кубометрээр) тооложо гаргаха гэхэ мэтэ асуудалнуудта анхарал хандуулагдаха. Манай һургуулиин ахалагша классай һурагшад энэ жэлдэ 34 мянган нугаһа тэжээжэ, Кабанскын 11 жэлэй һургуулиинхидтай мүрысэхэ гэлсээ.

Тиигээд иимэ социалис уялга абаба:

Һурагша бүхэн табан зуунһаа үсөөн бэшэ нугаһа тэжээжэ, тус бүриень 1800 грамм болгохо. Бүхы абаһан дальбараануудайнгаа 97 процентһээ үсөөн бэшыень заабол дэгжээхэ. Совхозтой хэлсээнэйнгээ ёһоор, бүхы тушаажа абаһан дальбараануудайнгаа 95 процентыень гарзагүйгөөр дэгжээгээд, тэдэнһээ үлүү гараһан нугаһадые өөһэдөө абажа, онсо шалгарһан һурагшадые шагнаха, мүн һургуулидаа бусад хэрэгсэл худалдажа абахабди.

Һургуулиимнай һурагшадай бригаданууд энэ уялгаяа эрхимээр дүүргэжэ шадаа һаа, совхоздоо 620 центнерһээ бага бэшэ шубуунай мяха абажа үгэхэ аргатай байна.

А. Горин,
Степнодворецкэ
һургуулиин директор.

үл гарзагүйгөөр абтаха

арба шахуу
би. 1962 оной
ойшо гахайнгаа
хай шэглэлтэй
аа шэнээр эм-
й ашаар гахай-
айнгаяа эхэ га-
ошоржо эхилээ.
поршоонхонуу-
абажа, тэдэнээ
ушаадаг һэмди.
ай ехэхэн бэр-
тохёолдуулдаг
гансал эхэ га-
аруулһалжа, тү-
оршоонхонуудые
гаатар гэхэ гү,
соо тэжээгээд,
фермэдэ тушаа-

элэй һүүлшын
туршада би
агшатай хоюу-
онхо, харин энэ
а үшөө 100 пор-
э тушаагаабди.
110 эхэ гахай
аад, тэдэнһээ
15 гахай һара
нэ үшөөл үсөөн
дые дан удаан
руулан түрүүл-
Тиимэһээ байг-
айнуудаа искус-
урэжүүлээд,
богони болзор

соо түрүүлдэг болохомнай.

Энэ жэлдэ бодо эхэ гахай бүриһөө 18 поршоонхо, нэгэ түрүүлээд шахаха залуу гахай бүриһөө 5 поршоонхо түлжүүлжэ, мяха абаха дайшалхы зорилгоёо бэелүүлхэ хэрэгтэнь совхоздоо туһалхабди.

Е. Суворова,
нэгэдэхи отделениин
гахайшан.

Е. СУВОРОВА.

Ажалай түрүүшүүл (зүүн гарһаа): **С. СТРЕМЯКОВ**, 2-дохи бригадын бригадир, **А. М. ДОРОХОВ**, комбайнер, **Н. АНОХИНА**, **А. С. МЕРТВЕЦОВ**, шубуушад. Е. СТЕПАНОВАЙ фото.

100 мянган нугаһа тэжээхэбди

Би 1960 онһоо, совхозойнгоо нугаһа үсхэбэрилдэг болоһонһоо хойшо, шубуушанаар хүдэлжэ байнаб.

Үнгэрэгшэ жэлдэ совхознай нугаһанай мяха ехээр абажа, гүрэндэ элбэгээр худалдан, зарим тэды амжалта туйлаа. Жэшээ болгон өөрынгөө Шигаево тосхондохи шубуунай фермые абажа харуулһууб. Нёдондо бидэ 15360 нугаһанай дальбараа дэгжээжэ, тэдэнэйнгээ хоёр һаратай болоходонь 14682 нугаһа мяханай комбинадай пунктда тушаахадамнай, тус бүридөө дунда зэргээр 1900 грамм татаһан байна. Бүхы абаһан дальбараануудайнгаа 95,2 процентыень дэгжээжэ шадаабди.

Манай гурбадахи отделенидэ бүхыдөө 68914 нугаһан тэжээгдэжэ, хамта 1200 центнер эрхим шанартай мяхан абтаа. Нугаһадтаа ямар тэжээл эдюулнэбибди гэхэдэ, нэн түрүүн шэниисэ, шубуудта эдюулхээр тусгаар бэлдэһэн холимол тэжээл, мяха-яһанай, яһанай гурил, мел, үбһэнэй гурил үгэлсэжэ, нуур сөөрэм соогуураа далайн захаһаа суглуулагдаһан ряска хаяжа эдюулдэг һэмди.

Байгша ондо үнгэрһэн жэлэйнгээ дүй дүршэлые хэрэглэн, шубуунай мяха бүри ехээр абахаар шиидээбди. Манай фермынхид хамта 20 мянган нугаһа тэжээхэ гү, али бүхы абаһан дальбараануудайнгаа 97 процентые дэгжээгээд, нугаһан бүхэниие 1900 граммһаа бага бэшэ шэгнүүртэй болгохобди.

Отделенидэ бүхыдөө 100 мянган нугаһад тэжээгдэжэ, 1800 центнер шубуунай мяхан абтахаар хараалагдана.

Л. Бабинцева,
Шигаевска шубуунай
фермын ахалагша
шубуушан.

Горох—ехэхэн ашагтай ургамал

Үнгэрэгшэ жэлдэ эндэмнай 123 гектарта горох таригдаһан байна. Энэ ургамалые хабар хахалһан газарта нарин зуруудтайгаар тарижа, хүрьһыень хоёр удаа тусхай катогоор даруулан нягтаруулаа һэмди. Тарилгын һүүлээр ургасын гараагүйдэ, мүн гараһан хойнонь газараа борнойлообди.

Горохой ургаса тон һайнаар гараад, тэрэнээ амяарлан хадажа, механизаторнууд Василий Попов, Петр Кузнецов гэгшэд тракторай косилкада тусхай түхеэрэлгэ тодхоод, бүхы ургасаяа найман үдэр соо баал болгоһон байна. Баалайнгаа хатахада дүрбэн комбайн табяад, хүдэлмэриин 7 үдэр соо суглуулан сохёобди.

Бүхыдөө 2840 центнер гэхэ гү, али гектар бүриһөө 23,1 центнер горохой орооһон абтаа юм. Манайда ондоо ямаршье ургамал тиимэ үндэр баян ургаса үгөөгүй. Горох эдеэ хоолдо орохо эрхим шанартай орооһо үгэхэһөө гадна, адууһа малда тон шэмэтэй һолоомоор элбэг байдаг. Тэрэнэй һолоомонь шэмынгээ талаар ямаршье үбһэнһөө үлүү юм.

Энэ ургамалай алишье талаараа ашагтай байһыень хараада абажа, мүнөө жэлдэ тэрэниие 250 гектарта тариха, га бүриһөө 20 центнерһээ бага бэшэ ургаса абаад, бригадаараа бүхыдөө 5 мянган центнер орооһо суглуулхабди. Мүн тэды шэнээн горохой һолоомо хуряажа, адууһа малда шэмэтэ тэжээл ехээр бэлэдхэгдэхэ юм.

С. Стремяков,
гурбадахи отделениин
2-дохи бригадын бригадир.

Үндэр ургаса—таряашанай нэрэ хүндын хэрэг

Түрүүн 28 жэлэй саада тээ тракторай жолоо барижа эхилһэнһээ хойшо мүнөө хүрэтэр тэрээнһээ хахасаагүй ябанаб.

Арад зондоо орооһо таряа болон бусад продукци элбэгээр абажа үгэхэһөө хүндэтэй һайхан ондоо зорилго хаана байхаб даа.

Газарнай хүнэй хэһэн ажалые заабол харюулдаг бшуу. Тэрэниие ямараар хахалжа, элдүүрилнэш — тэрэнэйнгээл жэшээгээр ургаса абаха байнаха юмши. Хаража ябахада, заримандаа тон адли газарта нэгэл янзын үрэһөөр таряад, тэндэһээ тад ондоо ургаса абадаг ушар үзэгдэнэ.

Энэ яахадаа тиигэнэб? Юуб гэхэдэ, нэгэнэй ёһотойл һэшхэлээрээ оролдон хахалдаг байхадань, нүгөөдэнь олзын хойноһоо «намнажа», хайша хэрэгээр элдүүрилдэг байна бшуу. Хойшодоо трактористнуудта ажалай түлөөһэ үгэхэдөө, гансахан зөөлэн хахалалга хэһэн гектарынь тоолохо бэшэ, харин хуряаһан ургасыень хараада абадаг болохо шухала гэжэ һанагдана.

Би өөрөө олон гектартай болохын хойноһоо оролдодоггүйб. Ехэнхидээ 22—24 сантиметр гүнзэгыдэ, далангүйгөөр, тон сэбэрээр хахалхадал ургасань һураггүй дээшээ байдаг ха юм. Нёдондо минии элдүүрилһэн таряалангай га бүриһөө дунда зэргээр 12,1 центнер шэниисын ургаса, га бүриин 15,1 центнер горохой орооһон хуряагдаа.

Бидэ, трактористнуудай хэхэ ажал үбэл, зуншье яһала элбэг байдаг гээшэ. Үнгэрэгшэ жэлэй һүүлшын хоёр һарын туршада 3300 тонно наг шэбхэ таряалан дээрэ зөөгөөд, мүнөө малай тэжээл зөөлсэнэб.

Байгша ондо 850 гектарһаа бага бэшэ (зөөлэн хахалалтада оруулхада) газар элдүүрилхэ зорилготойб. Үндэр баян ургаса абахын түлөө дэлгэрһэн бүгэдэ арадай тэмсэлдэ энэ минии хубита болуужан.

П. Бурлаков,
дүрбэдэхи отделениин
тракторист.

П. БУРЛАКОВ.

Совхозой ажалшадай 1963 оной социалис уялга

Кабанскын совхоз бүхыдөө 18.730 гектар эдлүүриин газартай, тэрэ тоодо 10.810 гектар таряалангай газартай. Партиин ЦК-гай шиидхэбэринүүдые бэелүүлэн, совхозойхид таряалангайнгаа газарай хубаарилгые дахин шэнээр зохёон табижа, нэн түрүүн эгээл үнэтэ ургамалнуудай тарилгые үргэдхэхэ гэжэ шиидээ.

Таряалангай газарай хубаарилга иимэ гуримаар хубилгагдаһан байна (гектараар):

Шэниисэ	—1960 ондо 3.255,	1963 ондо—4.800
Ешмээн	—1960 ондо 406,	1963 ондо— 150
Кукуруза	—1960 ондо 322,	1963 ондо— 540
Горох	—1960 ондо 119,	1963 ондо— 1500
Саахарай свёкло	—1960 ондо 19,	1963 ондо— 100
Обёос	— 1960 ондо 1.238,	1963 ондо— 600

Энээн дээрэһээ харахада 1963 ондо совхоздо шэниисэ, горох, саахарай свёкло, кукуруза гэхэ мэтэ үнэтэ ургамалнуудай тарилга эрид үргэдхэгдэжэ, обёос, ешмээн нилээд хороогдохо байна бшуу.

Совхоз бүхыдөө 6 мянга шахуу эбэртэ бодо мал, 4000 толгой хонин һүрэг, 2000 гахай, мүн 30.500 шубуу үсхэбэрилнэ. Эндэхид шубуу, илангаяа нугаһа олоор үсхэбэрилдэг баян дүй дүршэлөөрөө үнинэй суурханхай.

Совхоздо мяха болон мал ажалай бусад продукци жэлһээ жэлдэ ехээр абтажа, гүрэндэ элбэгээр худалдагдана. Хэрбээ 1960 ондо 5725 ЦЕНТНЕР МЯХА ГҮРЭНДЭ ХУДАЛДАҺАН БАЙБАЛ, 1961 ондо—6313 ЦЕНТНЕР, ХАРИН 1962 ондо—8543 ЦЕНТНЕР МЯХА, ТЭРЭ ТООДО 4494 ЦЕНТНЕР ШУБУУНАЙ МЯХА ХУДАЛДАА. Байгша ондо совхозойхид Краснодарай хизаарай Усть-Лабинска управлениин ажалшадай хандалгые зүбшэн хэлсэжэ, өөһэдынгөө арга боломжонуудые наринаар тооложо үзөөд, гүрэндөө 13200 ЦЕНТНЕР (амидын шэгнүүрээр) гэхэ гү, али 9400 центнер (үүсэлэгдэһэн) МЯХА, 35990 ЦЕНТНЕР ҺҮ, 1.600.000 ҮНДЭГЭ худалдаха социалис уялга абанхай.

Абаһан уялгаяа бодото дээрэнь бэелүүлхын тула мал олоор бэлшээн тарғалуулха, ажалай бүтээсые эрид дээшэлүүлхэ тодорхой хараа, түсэбүүдые табиба.

1962 ондо совхоз таряалангай газарай зуун га бүридэ 47 центнер мяха абаа. Байгша ондо абаһан уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэхэдээ ТАРЯАЛАНГАЙ 100 ГА БҮРИДЭ 75,2 ЦЕНТНЕР, БУСАД ГАЗАРАЙ 100 ГА БҮРИДЭ 16 ЦЕНТНЕР МЯХА АБАХА ЮМ. Тиигэжэ эндэхид КПСС-эй ЦК-гай мартын Пленум дээрэ Никита Сергеевич Хрущевой хэлэһэн дайшалхы зорилгые энэ жэлдэ бэелүүлжэ шадаха болоно.

Кабанскын совхозой ажалшадай социалис уялгаяа амжалтатайгаар дүүргэжэ, мал ажалай продуктнуудые элбэг дэлбэг болгохо тэмсэлдэнь үнэн зүрхэнһөө амжалта хүсэе!

Нүхэд малшад! Мяха ехээр абахын түлөө бүгэдэ арадай мүрысөөндэ жагсаһан түрүүшүүлһээ жэшээ абагты!

ажалаараал амжалта туйлахабди

1959 ондо Сэ-
зүүн эрьеэр,
һоо Байгал да-
йһан колхозуу-
рэ тогтоһон юм.
хадаашье, мү-
най гол һалба-
болоно.
К-гай сентяб-
ээ хойшо мал
д хурданаар
на. Мүнөө сов-
хы колхозууд
0 центнер мяха
, 1961 ондо сов-
нтнер мяха аба-
худалдаа. 1953
нер һүн абтаһан
ндо тэрэмнай
ентнертэ хүрөө.
га байһанаа, 1
янгада хүрөө.
ме хурданаар
тэ КПСС-эй
болон КПСС-эй
оной мартын
шиидхэбэринүүд
үүргэһэн байна.
ондо сов-
лэйхиһээ 3230
ехэ абажа, гү-
нтнер, тэрэ тоо-
эншыень шу-
удалдаһан бай-
бүхыдөө 27 мян-
1 миллион 300
абтаа һэн. Тии-
даг газарай
идэ 47 центнер
ер һүн, ороо-
ай зуун гек-
мянган үндэгэн

лшад малайн-
жаруулха хэ-
анхарал хан-
шье дутагдал-
өө үедэ эбэр-
ил 32 про-
олоно. Энэмнай
на. Адуу ма-

лай, шубуудай ашаг шэмэ һаһанда хүрэхөөр дээшэлнэгүй.

1963 ондо бэелүүлхэ үйлэдбэриингөө арга боломжонуудые хаража, усть-лабинциинхидай дурадхалнуудые анхаралтайгаар бодожо үзөөд, бидэнэр таряалангай зуун гектар бүридэ 75 центнер, эдлүүриин бусад газарай зуун гектар бүридэ 16 центнер мяха абаха гэһэн түрүүшын шатые энэ жэлдэ туйлаха гэжэ шиидээбди. Тиихэдээ ниитынгээ малай тоо толгойе саашадань олошоруулха байнабди.

Түрүүшын шатые дабахын тула байгша ондо 9373 центнерһээ бага бэшэ мяха абаха болонобди. Теэд бидэнэр байгша 1963 ондо бүхыдөө 9400 центнер (үүсэлэгдэһэн) мяха абаха гэжэ түсэблэнхэйбди. Энэмнай хахалагдадаг газарай зуун гектар бүридэ 75,2 центнер мяхан хүртэнэ.

Энэ зорилгомнай бэелүүлэгдэмээр гээшэ гү? Үнэхөөр бэелүүлэгдэмээр.

Манай совхоз хэдэн жэлэй туршада шубуу, тусхайлбал нугаһа олоор үдхэдэг болонхой. Тиигэжэ 1962 ондо совхознай 4500 центнер шубуунай мяха тушаагаа һэн. 1963 ондо бидэнэр гүрэндөө 5900 центнер нугаһанай мяха худалдахаар түсэблэнэбди. Энээниие бэелүүлхэ арга гүйсэд бии. Нёдондо манай бэрхэ шубуушад абаһан дальбараануудайнгаа 89 процентыень дэгжээжэ шадаһан байха. Энэ жэлдэ шубуушаднай бүрил һайнаар хүдэлхэбди гэжэ найдуулна.

Тэрэнһээ гадна совхознай 80 мянган тахяанай дальбараа дэгжээжэ, олон эмэ тахяануудтай болохынгоо хажуугаар, гүрэндөө 600 центнерһээ бага бэшэ мяха тушаахаар хараална. Шубуу үсхэбэрилгэ манай совхоздо айхабтар урагшатайгаар ябажа байна.

Шубуунаймнай фермэнүүдтэ эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлдэг, дүршэл ехэтэй шубуушад олон болонхой. Шубуушад Н. Шигаева, Л. Бабинцева, Л. Кузнецова, А. Мертвецова гэгшэд нугаһанай дальбараануудай 96 процентые дэгжээжэ шадаа һэн. Мүнөө Буряадай АССР-эй Верховно Советэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэһэн Нина Анохина мэтэ һайнаар дальбараануудые дэгжээдэг һурагшад олон гээшэ.

Шубуу үсхэбэрилхэ гээшэ бэлэн хэрэг бэшэ. 1961 ондо бидэнэр шубуудаа саг соонь үүсэлжэ шадаагүйбди. Тиимэһээ мяханай өөрынь үнэ сэн нилээд дээшэлжэ, совхознай ехэхэн гарзада ороо һэн. Үнгэрэгшэ жэлдэ мүн лэ нилээд олон шубуу хожомдожо үүсэлэгдээ. Тэрэнэй уршагһаа 2 мянга гаран центнер таряа талханай зүйл үлүү гаргашалагдаһан байха юм.

Саашадаа мяханай комбинат шубуудые саг соонь үүсэлхэ талаар хэмжээ абаха бээ гэжэ найданабди.

Шубуунай фермэнүүдтэ эхэ шубууд һайнаар харууһалагдана. Январиин һүүл бағһаа нугаһад үндэгэлжэ эхилээ. Һаяар нугаһанай, тахяагай үндэгэнүүдые инкубаторта табихамнай. Тэндэһээ гараһан нугаһанай, тахяагай дальбараануудые байлгаха байра, тэдэндэ эдюулхэ тэжээл бэлдэгдэнхэй. Шубуушад бармашы хорхой болон модоной шэлбүүһэ бэлэдхэжэ байнхай.

Совхоздомнай мүн үхэрэй мяхан ехээр абтана. Мүнөө совхознай 6 мянга шахуу эбэртэ бодо малтай, тэрэ тоодо 2100 үнеэд, гунжад бии. 1963 ондо эдэ малһаа 2 мянгаһаа үсөөн бэшэ тугал абахаар хараалнабди. Тиигэжэ гүрэндөө 4500 центнер шэгнүүртэй эбэртэ бодо мал тушааха гэхэ гү, али мяхаар бодоходо 2610 центнер худалдагдаха болоно.

Малые һайнаар эдеэлүүлхэ, зүбөөр харууһалха, мал ажалда шэнэ түрүү арга үргэнөөр хэрэглэхэ, искусственна үрэжүүлгэ хүсэдөөр нэбтэрүүлжэ, малай һубайралгые усадхаха, малаа һайнаар шахан, бэлшээн таргалуулха хэрэгтэ гол анхаралаа хандуулнабди. Манай эрхим мал адуулагшад үбэлдөөшье малай шэгнүүрые сүүдхэдээ 700—800 граммаар нэмээнэ. Илангаяа малшад А. Суханов, А. Безродный, А. Клочихин, И. Еремеев гэгшэд һайнаар ажаллажа, хашарагуудаа 280 килограмм шэгнүүртэйгээр тушаана. Саашадаа гүрэндэ тушаагдаха малай дунда зэргын шэгнүүрые бүришье дээшэлүүлхэ аргатайбди.

Совхознай зуу шахуу гол эхэ гахайтай, нэгэ удаа түрүүлхэ 125 эмэ гахайтай юм. Эдэ гахайнуудһаа мүнөө жэл 2100-һаа үсөөн бэшэ поршоонхо абажа, тэдэнэй олохониинь үсхэбэрилгэдэ үлөөжэ, 1500 центнерһээ бага бэшэ гахайн мяха гүрэндөө худалдажа шадахабди. Энээгээр гахайн мяха ехээр абаха арга боломжо хизаарлагданагүй. Бидэнэр энэ жэлдэл гахайнуудаа искусственна аргаар үрэжүүлдэг болообди. Саашадаа энэ һалбариие һайнаар хүгжөөжэ, гахайн мяха бүри ехээр абахые оролдохобди.

Эдэ бүгэдэһөө гадна ажахыдамнай хонид, адуу морид бии. Манай байгаалиин эрхэ байдалда хони үсхэбэрилхэдэ таагүй байбашье һаань, энэ жэлдэ адагынь 600 центнер хониной, 330 центнер мориной мяха худалдахабди.

Эдэ бүхы арга боломжонуудаа хүсэдөөр хэрэглэбэл, мяха абаха түрүүшынгээ шатые амжалтатайгаар дабахабди.

Тэрээнһээ гадна бидэнэр гүрэндөө 35990 центнер һү худалдаха гэхэ гү, али эдлүүриин газарай зуун гектар бүридэ 192 центнер хүртэхөөр һү тушааха байнабди. Мүн 1 миллион 600 мянган үндэгэ абаха гэхэ гү, али орооһото ургамалнуудай зуун гектар бүридэ 22200 үндэгэ аргаха юм.

1963 ондо бэелүүлхээр хараалагдаһан уялгануудаа бодото дээрээ дүүргэгдэхээр гээшэ. Тэрэнэй түлөө совхозой бүхы хүдэлмэришэд һайнаар, оролдосотойгоор хүдэлхэ болоно. Хэрбээ энэ хэрэгтэ һанаа амараар хандаад байбал, арга боломжонуудаа хүсэдөөр хэрэглэнгүй, Эхэ оронойнгоо үмэнэ абаһан уялгаяа дүүргэнгүйшьегүй байжа болохо. Тиимэһээ час, үдэр бүхэниие алдангүй социалис уялгаяа дүүргэхэ тэмсэлдэ бүхы хүсэеэ зорюулха байһанаа ойлгонобди.

Таряалан дээрэһээ совхозой малда хүсэд хүрэхэ тэжээл суглуулжа абаха ёһотойбди. Энэмнай манай ажахыда шухала удхатай шанартай байна.

Урдань совхоздоо обёос, ешмээн гэхэ мэтэ ургаса багатай, тэжээлэй единицэ багаар үгэдэг ургамалнуудые таридаг байгаабди. Тиимэһээ бидэнэр энэ жэлдэ ашаг шэмэ ехэтэй ургамалнуудые, илангаяа горох ехээр тариха гэжэ уялганууд дотороо хараалаабди.

Хүдөө ажахын ургамалнуудай баян ургаса абахын тула ехэхэн оролдолго хэрэгтэй гээшэ. Манай эндэ «полиин хатан»—кукуруза биратай ургаса үгэнэгүй. Тиимэһээ энэ ашаг ехэтэй ургамалай баян ургаса абахын тула газараа һайнаар элдүүрилхэ, нютагай болон минеральна үтэгжүүлгэ ехээр гаргажа, тарилгын хүдэлмэриие агротехническэ эрхим болзорто үнгэргэхэ болонобди. Мүнөө бидэнэр хабарай тарилгын хүдэлмэридэ эршэмтэйгээр бэлдэжэ байнабди. Тарилгын талмай шэнээр хубаарилагдажа баталагдаа. Үрэһэн хүсэд хүрэхөөр бэлдэгдэжэ, тарилгын шанарта хүргэгдөө. Үрэһэмнай бүхыдөө тооной сортовой юм. Совхоздомнай 5 мянган гектар намарай паар, шэнэ газар элдүүрилэгдэнхэй. Поли дээрээ 8 мянга гаран тонно наг шэбхэ гаргаад, минеральна үтэгжүүлгэ зөөгдэжэ байнхай. Эдэ бүгэдын ашаар үнэтэ ургамалнуудай, нэн түрүүн горохой баян ургаса абаха байһандаа найданабди.

Абаһан уялгануудаа бэелүүлхэдэмнай совхозой бүхы хүдэлмэрилэгшэдэй эдэбхи үүсхэл гол үүргэ дүүргэхэ гэжэ ойлгонобди. Совхозоймнай бүхы хүнүүд һайнаар, дүүрэн хүсөөрөө хүдэлнэ гэхын аргагүй. Хэрбээ совхозой бүхы хүдэлмэришэд түрүүшүүл мэтэ ажаллаа һаа, үлүү гаргаша хэнгүй нэгэ хахад—хоёр дахин ехэ продукци абаха аргатай байхаа байгаабди.

Тиимэһээ хүнүүдэй дунда ойлгуулламжын, эмхидхэлэй хүдэлмэри ябуулха хэрэгтэ ехэхэн анхарал хандуулагдана. Шубуушадые һургаха курсанууд эмхидхэгдээ. Тэндэ ажалай түрүүшүүл дүй дүршэлөө андалдадаг. Совхоздомнай ажалай түлөөһэн абаһан продукциин зэргээр үгтэдэг. Тэрэнһээ гадна малшад түсэбһөө гадуур абаһан продукциингаа 20 процент хүртэрнь нэмэлтэ түлөөһэ болгон абадаг. Энэ малшадые шэнэ амжалтада зоригжуулна.

Байгша ондо республикамнай тогтоһоор 40 жэлэйнгээ ой тэмдэглэхэ байна. Энэ ойн баяртай дашарамдуулан, бидэнэр хэзээ хэзээнэйхиһээ һайнаар ажаллахабди.

А. ХМЕЛЕВ,
совхозой директор,
Н. ФОКИН,
парткомой секретарь,
Г. БЫКОВ,
главна зоотехник.

Долоон жэлэй табадахи жэл газар таряалан, мал ажалые хүсэтэ ехээр хүгжөөхэ жэл болог лэ

(Усть-Лабинска үйлэдбэриин управлениин ажалшадай уряа бэшэгһээ)

„Труд“ бүлгэмэйхид шалгараа

Профсоюзуудай үбэлэй табадахи спартакиадада зорюулагдаһан түгэсхэлэй мүрысөөн санаар үнгэргэгдэбэ. Мүрысөөндэ республикын «Урожай», «Труд», «Буревестник», «Спартак», «Ажалай резервын» бүлгэмүүдэй шамбайшуул хабаадалсажа, түрүү һуури буляалдаа. Тэдэнэй дунда спортын мастернууд Олег Харитонов. Геннадий Галимов, нэгэдэхи разрядай Спиридон Бурдуковский, Юрий Коллегов, Галина Баяндуева болон бусад олон байгаа.

Мүрысөөнэй түрүүшын үдэр. Эдир басагад, эхэнэрнүүд—табан, хүбүүд, эрэшүүл 15 километрэй зайда урилдаа. Табан километрэй зайда урилдаһан 32 эхэнэрэй дунда һонирхолтой тэмсээн болобо. «Буревестник» бүлгэмэй түлөөлэгшэ Галина Баяндуева амжалта туйлаа. Энэ зайе 22 минута 03 секунда соо гаталжа, түрүүшын һуури эзэлээ. «Труд» бүлгэмэй Галина Сарина, «Спартагай» Клавдия Чазова гэгшэд хоёрдохи, гурбадахи һууринуудые эзэлһэн байна.

Эдир басагадай дунда болоһон тулалдаанда «Локомотив» бүлгэмэй Валентина Привалова эрхимлээ.

Эдэнэрэй удаа эрэшүүл 15 километрэй урилдаанда табигдаба. Жэл бүхэндэ амжалта туйладаг, спортын мастер Олег Харитонов энэшье үдэр бултаниие ахижа, түрүүшын һуури эзэлбэ. Энэ зайе 53 минута 54 секунда соо гаталжа, нээрээшье мастерай саг харуулаа. Хоёрдохи хүниинь—«Локомотив» бүлгэмэй Юрий Коллегов ерэһэн, спортын мастер Геннадий Галимов («Спартак»)—гурбадахи һуури эзэлһэн байна. Хүбүүдэй дунда болоһон 15 километрэй зайда «Труд» бүлгэмэй Василий Кокин, «Урожай» бүлгэмэй түлөөлэгшэд Карпиеня, Тарабукин гэгшэд шалгараа.

Хоёрдохи үдэр. Эрэшүүл, эхэнэрнүүдэй дунда 4х10, 4х5 гэһэн эстафетэ дамжуулгаар һонирхолтой мүрысөөн болоо. Энэ тулалдаанда «Спартак» бүлгэмэй эхэнэрнүүдэй команда хэнһээшье һайн саг харуулаа. Теэд яһала һайн саг харуулагдаба гэһэниинь, «Буревестник» бүлгэмэй түлөөлэгшэд Людмила Суворова, Галина Баяндуева гэгшэд бүри һайн саг харуулжархёо. Тиигэжэ эдэнэр хамта 1 час 38 минута 30 секунда соо эстафетэ дамжуулжа, түрүү һуури эзэлээ. «Спартак», «Труд» бүлгэмэй команданууд хоёрдохи, гурбадахи һууринуудые эзэлээ.

Эрэшүүлэй командаһаа «Труд» бүлгэмэйхид эрхимлэбэ. Мүн энэ үдэр санаар урилдагшаднай шэнэ ёһоной мүрысөө үнгэргөө. Эдэнэр 20 километрэй зайда урилдахадаа, замдаа хорин һомоор дүрбэ дахин буудаха байгаа. Эдэнэр сооһоо «Труд» бүлгэмэй Батышев нүгөөдүүлһээ һайн үрэ дүн туйлаа. 20 километрэй зайе 1 час 47 минута 30 секунда соо гаталһан, 20-һоо 16 очко буудаһан байна. Хоёрдохи, гурбадахи һууринуудые «Буревестник» бүлгэмэй Безруков, «Локомотив» бүлгэмэй Танхасов гэгшэд эзэлһэн.

Мүрысөөнэй һүүлшын үдэр. Эхэнэрнүүд—10, эрэшүүл—30, эдиршүүл 20 километрэй зайда урилдаа. Эхэнэрнүүдһээ Галина Баяндуева, Галина Сарина, Клавдия Чазова гэгшэд эрхимлээ. Эрэшүүлэй дунда болоһон 30 километрэй зайда Юрий Коллегов («Локомотив») эрхимлэһэн байна. Спортын мастер Олег Харитонов түрүүшын хүнһөө миил 8 секундаар хожомдожо ерээ.

Хэдэн үдэрэй мүрысөөнэй дүн гаргахада. «Труд» бүлгэмэй команда түрүү һуури эзэлбэ. «Буревестник», «Локомотив» бүлгэмүүдэй команданууд хоёрдохи, гурбадахи һууринуудые эзэлээ. Мүрысөөндэ һайн дүн харуулһан спортсменүүд республикын суглуулагдамал командада оруулагдаба.

Н. Иванов.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ (зүүн гарһаа): мүрысөөндэ эрхимлэһэн санашад Г. Сарина, Г. Баяндуева, К. Чазова гэгшэд хүндэлэлэй табсан дээрэ байна.

Л. ХАЙДУРОВАЙ фото.

Байгал шадар болоһон газарай хүдэлөөн

ЭРХҮҮ. Февралиин 10. (ТАСС). Энэ үдэр нютагай сагаар 14 час 48 минутада городой ажалшад газарай хүдэлһэниие мэдээ. Ажалшадай гэр байрануудта аяга шанага ханхинаһан, олон дабхар гэрнүүд соо лаампа хүдэлһэн байна. Нютагай сейсмическэ станциин тэмдэглэһэнэй ёһоор, Эрхүүдэ дүрбэн балл хүсэтэй газарай хүдэлөөн болоо. Газарай хүдэлөөн мүн баһа Байгал шадархи газарта болоо гэжэ тухайлагдана.

Энэ болоһон ушар тухай тобшохоноор хөөрэжэ үгэхыень Эрхүүгэй сейсмическэ станциин ахалагша научна хүдэлмэрилэгшэ, физико-математикын эрдэмэй кандидат С. И. Поленецкидэ ТАСС-ай корреспондент хандаа.

Мүнөөдэр болоһон газарай хүдэлөөнэй центрынь 1959 оной августын 29-дэ Байгал далай дээрэ үзэгдэһэн газарта болоо гэжэ тухайлагдана. Тиихэдэ тэндэ долоон часай туршада газарай хүдэлөөн аяар 104 дахин болоһон байгаа.

Байгал шадар юундэ газар ехээр хүдэлдэг бэ гэхэдэ, дэлхэй дээрэхи эгээн гүнзэгы нуурай бии бололго мүнөөшье хүрэтэр үргэлжэлжэ байһаар. Энээнһээ уламжалан, мүнөөдэр газар хүдэлһэн байна.

ШАТАР

Амжалтаяа арьбадхана

ЯКУТСК. Шатараар РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө эхилһэн мүрысөөнэй ээлжээтэ уулзалганууд эндэ үнгэргэгдөө. Буряадай АССР-эй түлөөлэгшэд табадахи нааданай болоходо, Магаданай шатаршадтай тулалдаа. Манай шатаршан Мельников нэгэдэхи разрядай шатаршан Бокаревые бэлэхэнээр шүүжэ, командадаа түрүүшын очко асарба. Могордоевтой наадаһан Савельев нэгэ хэды наадажа ябатараа, ноён бэрсэ хоёройнгоо урдаһаа ерэһэн шанга добтолгые зайсуулхам гээд, тэргэеэ алдажархёо. Тиигэн сасуу шүүгдээб гэжэ мэдэрбэ. Мүн Ушаков Шамаевые, Гармаева Яценкые, Власов Хасданиие шүүһэн, мастерта кандидадууд Сумкин Шабанов хоёр тэнсэһэн байна. Эдэнэрэй уулзалга 5,5:0,5 тоотойгоор дүүрэө.

Тэрэшэлэн Яхадай АССР-эй команда Шэтын шатаршадые мүн лэ тиимэ тоотойгоор шүүжэрхёо. Примориин команда Сахалинай түлөөлэгшэдые 3,5:2,5 тоотойгоор шүүгээ.

Табадахи уулзалга. Энэ үдэр манай шатаршад Сахалинай командатай наадаа. Эдэнэрэй дундаһаа Могордоев Дарский хоёрой һонирхолтой наадые тэмдэглэмээр. Шатаршан Могордоев нааданай эхиндэ яһала һайн добтолго эмхидхэбэшье, удаа тээнь байдалынь муу болоо. Тиибэшье, шүүгдэхэ партидаа тэнсэжэ һалаа. Мүн Ушаков Гопфауф хоёр тэнсэһэн байна. Гармаева Мешинае, Власов Любиниие шүүжэ, эдэнэрэй уулзалга 3:2 тоотойгоор дүүрэө.

Магаданай команда Яхадай АССР-эй шатаршадые 4:2, Примориин түлөөлэгшэд амурайхидые 2,5:1,5 тоотойгоор шүүгээ.

Табан уулзалгын удаа Примориин команда абажа болоомоор 28-һаа 18 очкотой түрүүлжэ ябана. Манай республикын шатаршад 23-һаа 17 очкотой.

А. Малиев.

Хилын саанаһаа

СЭВ-тэ хабаададаг оронуудай зүблөөн

ВАРШАВА, февралиин 11. (ТАСС). Экономическа харилсан туһалалсалгын советдэ хабаададаг оронуудай уласхоорондын зүблөөн эндэ мүнөөдэр нээгдээ. Промышленна эстетикын, СЭВ-эй гэшүүн оронуудай хоорондо энэ талаар харилсаа холбоо үргэдхэхэ асуудалнууд тус зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ юм. Хэдэн үдэрэй турша соо үргэлжэлхэ зүблөөнэй хүдэлмэридэ Болгариин, ГДР-эй. Венгриин, Польшын, Румыниин, Советскэ Союзай болон Чехословакиин түлөөлэгшэд хабаадана.

МДФЖ-гэй уряа

БЕРЛИН, февралиин 11. (ТАСС). Мартын 8-най һайндэрэй ойртожо байһантай дашарамдуулан, Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын демократическа федераци мэдүүлгэ толилоо. Федерациин түрүүлэгшэ Эжени Коттоной гар табиһан тус мэдүүлгэ соо иигэжэ хэлэгдэнэ. Эхэнэрнүүдэй уласхоорондын үдэр бүхэдэлхэйн удха шанартай болонхой.

Эб найрамдал аршалан хамгаалха зорилгоор буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрээ хуряахын түлөө Мартын 8-тай дашарамдуулан бүри эршэтэйгээр тэмсэхэ гээшэ эхэнэрнүүдэй уялга болоно гээд мэдүүлгэ соо онсолон тэмдэглэгдэнэ.

Энэ үдэртэ зорюулагдан, үнгэргэгдэхэ суглаанууд болон уулзалганууд эхэнэрнүүдэй бүхэдэлхэйн конгрессто бэлэдхэхэ хэрэгтэ ехэ туһа нэмэри болохо гэжэ мэдүүлгэ соо заагдана. Тус конгресс 1963 оной июниин 24—29-дэ Москвада болохо юм.

Газарые элдүүрилэгшэдтэнь үгэхэ

РИМ, февралиин 11. (ТАСС). Газаргүй тарялашадай национальна федерациин ээлжээтэ съезд Болонья городто хүдэлмэреэ дүүргэбэ. Газаргүй тарялашад помещигүүдһээ газар арендээр абаад, ургуулһан ургасынгаа хахадыень газарай эзэдтэ үгэдэг юм.

Аграрна реформо үнгэргэхын, газарые элдүүрилэгшэдтэнь хубаарилан үгэхын түлөө газаргүй тарялашадай саашадаа тэмсэл хэхэ программые съезд хараалаа. Тарялашадай хахадаар хүдэлхэ ябадалые—хүдөө тосхонуудтахи феодальна харилсаанай энэ үлэгдэлые усадхахабди гэжэ Фанфаниин правительство тарялашадые найдуулһан аад, үнэндөө энэ хэрэгые хуушаарнь үлөөһэн байха юм. Тэрэнэйнь түлөө Фанфаниин правительствые съездэ хабаадагшад хурсаар шүүмжэлээ. Һунгагшадые мэхэлһэн орон доторхи зонхилхы парти бологшо христианско-демократическа партиие парламентда һунгалтын болоходо урагшагүйдүүлхыень уряалан, хүдөөгэй бүхы ажалшадта хандаха хандалгын текстые съезд нэгэн һаналтайгаар һайшаагаа.

Италиин ажалай бүгэдэ ниитын конфедерациин генеральна секретарь Агостино Новелла съездын һүүлшын заседани дээрэ ехэ үгэ хэлээ. Италиин хүдэлмэришэн анги тарялашадта талархана гэжэ съездэ хабаадагшадые тэрэ найдуулаа.

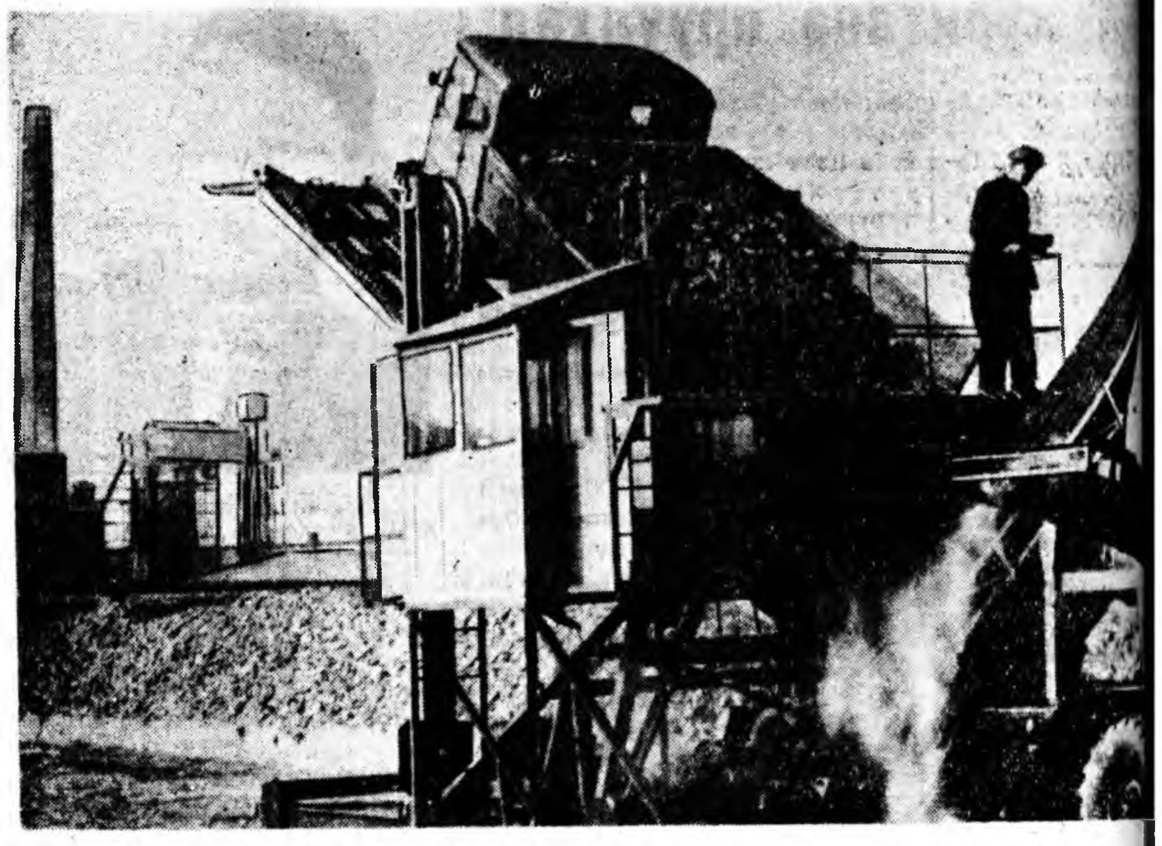

Польшын Арад... Советскэ Союз хо... экономическа х... жэнэ. СССР-һээ ... приятинуудта мү... абаашагдана.

Һаяхан «Любл... рай завод саахар... гадаг механическа... скэ Союзһаа абаба... хоёр хүн хангада...

ЗУРАГ ДЭЭРЭ... водто саахарай с... машина абаашагда...

Г...

В. В. Кузнецов Женевэ ерэбэ

ЖЕНЕВЭ, февралиин 11. (ТАСС). Буу зэбсэг хуряаха талаар 18 гүрэнэй түлөөлэгшэдһөө бүридэдэг комитедтэ советскэ делегациие толгойлдог СССР-эй Гадаадын хэрэгүүдэй министрэй нэгэдэхи орлогшо В. В. Кузнецов үсэгэлдэр Женевэдэ ерээ. Женевэ ерэн сасуугаа, Кузнецов мэдүүлгэ хэжэ, тэрээн соогоо иигэжэ тэмдэглэһэн байна. Мүнөө үе сагай эгээн шухала асуудал шиидхэхын—уласхоорондын шанга хиналта тогтоон, буу зэбсэг бүгэдэ ниитээрээ, хүсэдөөр хуряажа, бата бэхи эб найрамдал хангахын тулада Советскэ Союз бүхы хүсэлэл оролдолгоёо гаргахаар бэлэн байна.

В. В. Кузнецов саашань иигэжэ хэлээ. Ядерна зэбсэгэй бүхы туршалгануудые болюулха тухай асуудал мүн лэ ехэ удха шанартай гэжэ СССР тоолоно. Ядерна зэбсэг туршалгые США-гай һаяхан дахяад һэргээһэн, хэлсээнэй урагшатай байха хэрэгтэ энээнэйнь туһалхагүй байһан тухай ехээр шаналжа байһанаа энээнтэй дашарамдуулан советскэ делегациие толгойлогшо тэмдэглэһэн байна.

Ази, Африкын арадуудай һанал нэгэдэлгын III конференци хүдэлмэреэ дүүргэбэ

МОШИ, (Танганьика), февралиин 11. ТАСС-ай корреспондент Л. Соляков иигэжэ дамжуулна:

Ази, Африкын арадуудай һанал нэгэдэлгын гурбадахи конференци эндэ долоон үдэрэй турша соо үргэлжэлөөд, үсэгэлдэр хүдэлмэреэ дүүргэбэ. Юрэнхы деклараци, политическэ резолюци, экономическа асуудалнуудаар резолюци, империализм болон колониализмда эсэргүүсэн, үнэхөөрөөл бэеэ даанхай байдалай, эб найрамдалай түлөө Ази болон Африкын арадуудай тэмсэлые саашадань дэлгэрүүлгэдэ угаа ехэ удха шанартай бусад хэдэн документнүүд түгэсхэлэй заседани дээрэ нэгэн дуугаар баталан абтаа.

Ирагай гадаадын хэрэгүүдэй шэнэ министрэй мэдүүлгэ

ЛОНДОН, февралиин 11. (ТАСС). Ирагай шэнэ правительствын гадаадын политика тухай гадаадын хэрэгүүдэй министр Талеб Хусейн Шабиб мэдүүлгэ хээ. Тэрээн соонь иигэжэ хэлэгдэнэ. Ирак хадаа бүхы оронуудтай баталагдаһан договорнууд болон хэлсээнүүдые хүндэлдэг байха, тэрэшэлэн ООН-ой уставай гол ёһонуудые баримталха.

Ирак «империализмтай тэмсэхэ, национальна хүдэлөөнүүдые дэмжэхэ хүсэлэнтэй». «Уласхоорондын амгалан тайбан байдалые али бүхы талаар бэхижүүлхын тулада» Ирак өөрһөө дулдыдаха бүхы юумэ хэхэ байна. Ирак хадаа бүлэглэлнүүдтэ хабаадалсахагүй политика бэелүүлхэ, Афро-Азиин харилсаа холбоо бэхижүүлхэ зорилгоор Бандунгска конференциин гол ёһонуудые хүтэлбэри болгохо гэжэ министр заагаа.

Али алинайнгаа аша туһые хараада абалсан, бүхы гүрэнүүдтэй харилсаагаа саашадань бэхижүүлхын тулада Ирак өөрһөө дулдыдаха бүхы юумые хэхэ гээд министр мэдүүлгынгээ түгэсхэлдэ зааһан байна.

ЮАР-ай прав... хэгдэһэн ...

ПРАГА, феврали... Урда-Африкын Ре... циин министртэ ... хэдэлхэйн Федера... секретарь Луи С... эльгээжэ, ЮАР-ай... демократида эсэрг... гадхаһыень эрид ... гаа.

Ямаршье болбо... дотор хүн бүхэнэй... гол эрхэнүүдые ... танай правительст... хэмжээнүүд тухай ... союзуудай Бүхэд... угаа ехээр зэбүү... агентствын дамжу... грамма соо хэлэг... ажал ябуулгые да... лида тудалдаха ... нүүдтэ эсэргүү, т... кратическа органи... тоодо ЮАР-ай про... грессэй 36 гэшүү... жээнүүдые та... абаһан байна. У... дай олонхидой ... оронуудай олони... мэдүүлжэ байбаш... тельсто имэ таа... тикаяа үргэлжэлү... грамма соо заагд...

Ажалшадай го... һаха зорилгоор а... фашистска шэнжэ... Профсоюзуудай Б... раци өөрынгөө ... шүүдэй зүгһөө ... шааха зуураа, ... дары болюулха эр...

Лаосой гурбан хаан хүбүүд үгэеэ ойлголсобо

ВЬЕНТЬЯН. (ТАСС). Лаосой гурбан хүсэнүүдэй хүтэлбэрилэгшэдэй зүблөөнэй январиин 18-да болоһон тухай хамтын коммюнике эндэ февралиин 10-да толилогдоһон байна. Национальна нэгэдэл тушаа тэдэнэр тус зүблөөнэй үедэ үгэеэ ойлголсоо.

Программа зохёохо, армиие табижа тарааха эрхэ байдал тодорхойлхо. Вьентьянда аюулгүй байдал хангахын тулада нэгэн политика бэелүүлхэ хэрэгүүдые түргэдхэхэ тухай заабаринууд армиие болон захиргаае нэгэдүүлхэ талаар али алинай түлөөлэгшэдһөө бүридэһэн комиссида үгтөө.

Лаосой бүхы газар дээрэ национальна банкын гаргаһан мүнгэнэй ябадаг болохын тулада хаан хүбүүн Суванна Фумын болон Суфанувонгын хинажа байһан нютагуудтахи мүнгэнүүдые тэрэ сэнгээрнь һэлгэхэ гэжэ шиидхэгдээ.

Национальна нэгэдэлэй правительствын гэшүүдтэ эсэргүү бүдүүлиг халдалганууд болон гэмнэлгэнүүдые хэблэлдэ толилхоһоо, радиогоор дамжуулхаһаа саашадаа бэеэ бариха гэжэ гурбан тала хэлсээ.

Үгэеэ ойлголсолгые хангахын, национальна нэгэдэлэй хэрэг хүнгэдхэхын тулада гурбан министерствын (оборонын, дотоодын болон гадаадын хэрэгүүдэй) эрхэ түлөөлэлгэдэ хамаатай бүхы шухала асуудалнуудаар нэгэн һаналтай байха гол ёһые наринаар сахиха шухала гэжэ гурбан хүсэнэй хүтэлбэрилэгшэд дахяад тэмдэглэһэн байна.

Индонезиин ... ЦК-гай ...

ДЖАКАРТА. (Т... коммунис партии... февралиин 10-да ... гэй ЦК-гай ту... политическэ элид... байгуулалтын бол... нуудые пленум ... байна.

МАНАЙ ТЕАТРНУУДТА

Арадай артистын концерт

Һаяхан оперо болон баледэй театр соо хүн зон олоороо сугларанхай, юугээршьеб сэдьхэлээ хүдэлэнги байбад. Мүнөөдэр СССР-эй Верховно Соведэй депутат, СССР-эй Арадай артист Лхасаран Лодонович Линховоиной тоосоото концерт болохонь ха юм. Концертын урдахана иимэ нэгэ ушар заатагүй һанаанда ороодхино.

1959 он. Буряадай искусство, уран зохёолой декадын үе. Москва хото. ССР Союзай Ехэ театрай филиал. А. Бородинай «Игорь тайжа» оперо табигдахаа байгаа. Половец хаан Кончагай рольдо манай ороной мэдээжэ дуушад лэ наададаг байһан юм. Мүнөө хэн бэ даа, нэгэ буряад дуушанай дуулаха байһанда москвагаархин һэжэг түрэжэ байгаа.

Концертын һүүлдэ харагшадай дундаһаа хэдэн хүн гаража ерээд, нэрьемэ альга ташалган доро, манай дуушан Линховоиндо:

—Москва иимэ Кончагые хараагүй юм,—гэжэ хэлээ һэн.

Мүнөө харагшад концертын эхилхые тэсэжэ ядан хүлеэнэд. Һүүлэй һүүлдэ хүшэгэ нээгдэбэ. Дж. Вердиин «Симон Бакканегро» опероһоо Фиескын романсые дуушамнай аялгалжа эхилбэ. Харагшад артистын бэлигтэ абташанхай. Актёрнай заримдаа гүйсэдхэжэ байһан геройнгоо һанал бодолдо харагшадаа сүм оруулжархидаг юм. Ф. Шубертын «Шарманщигай» образые аргагүй хүсэтэйгөөр гаргаа. Агууехэ дуушан Ф. Шаляпинай гүйсэдхэдэг Маснегэй «Элигиие» Лхасаран Лодонович өөрынхеэрээ гаргажа шададаг юм. Тоосоото вечер дээрээ «Русалкаһаа» Мельнигэй, мүн бэшэшье оперонуудһаа олон аринуудые гүйсэдхөө.

Бэлигтэ дуушамнай гансал өөрөө дуулаад ябадаг бэшэ, ургажа ябаһан залуу үетэнһөө мэдээжэ дуушадые хүмүүжүүлнэ. Тэрэнэй һурагшад Вл. Ян Чен-фан, Н. Ян Вен-тун, К. Базарсадаев, В. Батуев гэгшэд багшынгаа вечер дээрэ бэлиг шадабаряа харуулаа.

СССР-эй арадай артист Л. Линховоиной тоосоото концерт ехэ баярай оршон байдалда үнгэрөө.

А. Маторин,
БурАССР-эй габьяата артист.

Шэнээр хүдэлхэ саг ерээ

(Республикын театрнуудай суглаанһаа)

Манай парти, правительствын хүтэлбэрилэгшэд искусство болон литературын ажал ябуулагшадтай уулзажа, дутуу дундануудыень заажа, зорилгонуудыень элирүүлээ.

Иимэ оршон байдалда Хоца Намсараевай нэрэмжэтэ буряад драмын театрай, мүн Ленинэй орденто оперо, баледэй театрай коллективүүд 1962 онойнгоо дүнгүүдые согсолон хараад, 1963 ондо хэгдэхэ ажал хүдэлмэриие хамтынгаа суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэбэ.

БУРЯАД ДРАМЫН ТЕАТРАЙ ДУТУУ ДУНДАНУУД

Театрай ажабайдалда һүүлэй жэлнүүдтэ ехэхэн хубилалтанууд болоо. КПСС-эй ЦК-гай ноябриин Пленумэй шиидхэбэринүүдые зүбшэн хэлсэжэ байхадаа, ажал хүдэлмэридөө хэды ехэ арга боломжонуудай бии байһые мэдэрбэд. КПСС-эй ЦК-гай секретарь Л. Ф. Ильичев дурсагдагша уулзалгын үедэ «Искусство хадаа арад зоной байха ёһотой» гэһэн Ленинэй үгэнүүдэй гүнзэгы удха шанарые мүнөөдэрэй искусствын гол шэглэл, зорилготой тааралдуулха талаар һонирхолтой һанал бодол хэлэһэн байна.

Зүжэг бүхэнэй амжалта актёрнуудай мэргэжэл шадабариһаа, эрилтэһээ, роль бүхэндөө ямараар хандадагһаань, режиссёрой эрилтэнүүдһээ сэхэ дулдыданги байдаг. Энэ талаар театрай актёрнууд зарим тэды амжалтануудые туйлаа. 1962 оной хугасаан соо харагшадай анхаралда табан шэнэ зүжэг табигдаа. «Левонихын аяг аашанууд», «Милициин лейтенант», «Хадамда гараһан тогоошон басаган», «Ой соохи табадахи хадааһан», «Инагайнгаа барлаг басаган» гэһэн зүжэгүүдээр театрай репертуар баяжаба. Хамта дээрээ 458 дахин зүжэг табиһан, тэдэнэйнь 415 зүжэг хүдөө нютагай харагшадта зорюулагдаа. Театрай актёрнууд республика соогуураа гастрольдо гарахаһаа гадна, хүршэ һуудаг Шэтын, Эрхүүгэй областьнуудай харагшадай хүндэтэй айлшадынь болонхой. Һүүлэй жэлнүүдтэ классигуудай хэдэн зохёолнууд табигдаа. Энэ юу харуулнаб гэхэдэ, актёрнуудай мэргэжэл шадабариинь дээшэлжэ байһаниие гэршэлнэ. Гэхэ зуура, театрай ажалда ехэхэн дутагдалнууд бии. Мүнөө үе сагайнгаа хүниие, тэрэнэй сэдьхэл харуулһан пьесэнүүдээр театр хомор. 1962 ондо театрай репертуар иимэ нэгэшье зүжэгөөр нэмээгүй. Мүнөө жэлэйнгээ театральна сезониие водевилеэр нээһэниинь энээнэй гэршэ болоно. Зүжэг бэшэдэг уран зохёолшодтой халуун хани барисаа байгуулаагүй һаа, энэ дутагдал хэзээдэшье усадхагдаха янзагүй гэжэ тон зүб тэмдэглэгдэбэ.

Республикын 40 жэлэй ойн һайндэр болотор театрай репертуарта Б. М. Пурбуевай «Хүрьгэн хүбүүн», Н. Балданогой «Бүргэд ниидэхэдээ һодо нэмэдэг», Ч. Гениновэй «Соёлма ба Бато-Шулуун» гэһэн пьесэнүүд орохоор хараалагдана.

Хэдышье һайн зүжэг табихада, актёрнуудай мэргэжэл шадабаряа дээшэлүүлдэггүй байбал, тэрэнэй шанар, идейнэ удха харагшадые һонирхуулхагүй байһаниинь элитэ. Зүжэгэй табигдахын урдахана шэнэ рольдо ороһон актёр геройнгоо образые гүйсэдөөр гаргадаггүй. Иигэжэ Станиславскиин ёһо гурим тус театрта бүдүүлигээр хазагайруулагдана. Хэмһээ хэтэрһэн зарим актёрнууд сценэ дээрэ һогтуугаар гарадаг байна. Эдэ бүхы дутагдалнуудһаа боложо, харагшадайнгаа халуун дурые хүйтэрүүлжэрхёо бэшэ гү? Гастролиин графигай нюдэ балайгаар табигдадаг дээрэһээ үнгэрэгшэ зун Петропавловка тосхондо гурбан бүлэг артистнууд уулзашаһан байна.

Театрай репертуар диилэнхидээ ород пьесэнүүдһээ бүридэнхэй. Теэд буряад харагшадые һонирхуулмаар мүнөө үеые, мүнөөнэй баатарнуудые зураглаһан пьесэнүүд хомор.

ХАРЮУСАЛГА, ЭРИЛТЫЕ ШАНГАДХАХА

Оперо болон баледэй театрай коллектив бүхы совет арадтаяа хамта 1962 ондо шударгыгаар хүдэлжэ гараа. Социалис реализмын гол хараае баримталжа, ородой болон баруун оронуудай классигуудай зохёолые сценэ дээрээ табяа. Иигэжэ республикынгаа 17 мянган харагшадые баясуулһан байна. Мүн тиихэдэ зуу гаран концерт хүдөө нютагуудаар табигдаа. Театрай репертуарта 5 шэнэ зүжэг нэмэжэ орохо байгаа һаа, түсэбһөө гадуур үшөө нэгэн нэмээ. 1963 ондо «Юдиф», «Отелло» (оперонууд), «Дон-Кихот», «Цветы жизни» (баледүүд) театрай репертуарта орохо, «Энхэ-Булад баатар» оперо шэнээр табигдаха гэжэ хараалагданхай. Республикынгаа 40 жэлэй ойдо зорюулжа, Д. Аюшеевэй «Аха дүүнэрэй» үргэлжэлэлые харуулха хүсэлэнтэй. СССР-эй арадай артист Л. Линховоиной театртаа бэшэжэ байгаа опереттын геройнууд—мүнөө үе сагай хүнүүд. Парти, правительствымнай хүтэлбэрилэгшэдэй искусствын ажал ябуулагшадтай уулзалга дээрэ КПСС-эй ЦК-гай секретарь Л. Ф. Ильичевой хэлэһэн үгэ театрай коллективые ехээр һонирхуулаа. Ажал хүдэлмэриингөө шанар шэнжэ, идейнэ удхые эрид һайжаруулжа, арад зоной коммунис үзэл сурталаар хүмүүжүүлхэ хэрэгтэ театр хубитаяа оруулха ёһотой. Мүнөө дээрэө энэ жэлэй тиимэ тоб гэмэ түсэб театр үшөө табяадүй, юундэб гэхэдэ, ажал хэрэгтэнь дутуу дунданууд үшөө ехэ. Хараалагдаһан болзортоо табигдаагүй зүжэгтэ гүрэнэй мүнгэн хэдэн мянгаадаар гаргашалагдаа. Зарим актёрнуудай ажалдаа хайша хэрэгээр хандаһанһаа боложо, зүжэгэй шанар доошолно. Энэ талаар «Травиата», «Русалка», «Елбэрэй хатан» гэжэ зүжэгүүд дутуу дундатай.

Ямар нэгэн оперо болон баледэй түрүүшын зүжэг һайнаар үнгэрһэн байбашье, хэдэн удаагуур табиһанайнь һүүлдэ, шанарынь доошоло доошолһоор, бүри һэлгэлтэдээ хүрэшэдэг ябадал али олон ушараа. Иимэрхүү шалтагаанаар «Трубадур», «Русалка» гэһэн зүжэгүүд сценэ дээрэ хараалагдаһан сагтаа гаргагдангүй һэлгэгдэһэн байна. Иимэ байдал актёрнуудай өөһэдынь журамһаа сэхэ дулдыдана. Энээн тушаа үгэ хэлэгшэд зүб тэмдэглээ. Мүн зарим актёрнууд үнэн сэдьхэлһээ аринуудаа дууланагүй, ёһо тэдыдэ дуулаа нэрэтэй болоод үнгэргэнэ. «Травиата», «Риголлето», «Фауст» гэжэ зүжэгүүдэй декорациинь зарим хубинуудые һэлгэхээр болоо. Энээн тухай театрай дирекци, уран һайханайнь совет хэмжээ абаха зэргэтэй.

Иигэжэ республикымнай хоёр театрай дирекци, мүн партийна эхин организацинууд зүжэг бүхэнэй һүүлдэ хэр зэргээр табигдааб гэжэ зүбшэн хэлсэдэг байха, ажал хүдэлмэриингөө журамые эрид сахиха, уран һайханайнгаа соведүүдэй үүргые дээшэлүүлхэ, саашадаа ажал хүдэлмэреэ эрид шууд һайжаруулха саг ерээ гэжэ суглаан дээрэ шангаар тэмдэглэгдэбэ.

С. Банзаракцаев.

Мэд...

СССР-эй Н... демиин Сибир... Буряадай эрд... комплексно н... ренцзал соо (... 35), «Киберне... тэ» гэһэн те... 14-дэ 19 часта... Е. М. Хомяк л...

Редакто...
Ц. Ц. ...

БУРЯАД ҮНЭН

4-дэхи нюур
1963 оной февралиин 13.

Манай адрес, телефо...

АДРЕС РЕДАКЦИИ: г. Улан-Удэ, ул. Лен...
ФОНЫ РЕДАКЦИИ: редактора—46-32, зам. ред... ответ. секретаря—27-37, отделов: партийной жизн... —24-74, сельского хозяйства, советского строител... ры—47-59, промышленности, транспорта, инфор... литературы и искусства—34-05, писем и рабсел... отдел переводов и корректорская—35-95, бухг... Для междугородных переговоров — 16.

Гор. Улан-Удэ. типография Министерст... Бурятской АССР.

Н00349.